កិច្ចប្រជុំកំពូលលើកទី២០ របស់ប្រមុខរដ្ឋនិងប្រមុខរដ្ឋាភិបាល
នៃបណ្តាប្រទេសប្រើប្រាស់ភាសាបារាំង

ភ្នំពេញ (កម្ពុជា) ថ្ងៃទី១៥ និង១៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៦

សេចក្តីសម្រេចស្តីពីស្ថានភាពវិបត្តិ ស្ថានភាពចាកចេញពីវិបត្តិ និងស្ថានភាពពង្រឹងសន្តិភាពនៅក្នុងលំហហ្វ្រង់កូហ្វូនី

បុព្វកថា

យើង ជាប្រមុខដ្ឋ និងប្រមុខរដ្ឋាភិបាលនៃបណ្តាប្រទេសប្រើប្រាស់ភាសាបារាំង បានជួបប្រជុំគ្នានៅថ្ងៃទី១៥ និងទី ១៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៦ នៅទីក្រុងភ្នំពេញ (ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា) ក្នុងឱកាសកិច្ចប្រជុំកំពូលហ្វ្រង់កូហ្វូនីលើកទី២០ ក្រោមមូលបទ **«រួមគ្នាបន្តកសាងសន្តិភាព ដើម្បីវិបុលភាពរួម និងស្ថិរភាពយូរអង្វែង»** ;

ដោយបញ្ជាក់ជាថ្មី នូវការគោរពរបស់យើងចំពោះគោលការណ៍សកលនៃច្បាប់អន្តរជាតិ ជាពិសេសគោលការណ៍ដែលមានចែងក្នុងធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិ និងធម្មនុញ្ញអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស ព្រមទាំងការប្រកាន់ខ្ជាប់របស់យើងចំពោះពហុភាគីនិយម តម្លៃនៃសន្តិភាពនិងសាមគ្គីភាព សិទ្ធិមនុស្សនិងសេរីភាពជាមូលដ្ឋាន; **ដោយបញ្ជាក់ជាថ្មី** នូវការប្រកាន់ខ្ជាប់របស់យើងចំពោះគោលការណ៍នៃអធិបតេយ្យភាព និងបូរណភាពទឹកដី ដែលការរំលោភលើគោលការណ៍ទាំងនេះនឹងធ្វើឱ្យប៉ះពាល់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដល់សន្តិភាព និងសន្តិសុខ; **ដោយបញ្ជាក់ជាថ្មីម្តងទៀត** នូវភាពចាំបាច់ក្នុងការគោរពច្បាប់អន្តរជាតិ ជាពិសេសសេចក្តីសម្រេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអង្គការសហប្រជាជាតិ និងសាលក្រមរបស់តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ ហើយក្នុងករណីសមស្រប យើងប្តេជ្ញាចិត្តអនុវត្តតាមអនុសាសន៍ណែនាំរបស់តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ ពាក់ព័ន្ធនឹងស្ថានភាពវិបត្តិ និងជម្លោះនៅក្នុងលំហហ្វ្រង់កូហ្វូនី;

ដោយបញ្ជាក់ជាថ្មីផងដែរ នូវការប្រកាន់ខ្ជាប់របស់យើងចំពោះហ្វ្រង់កូហ្វូនី គុណតម្លៃ ភាពចំរុះ និងលក្ខណៈពិសេសរបស់ហ្វ្រង់កូហ្វូនី ក្នុងនាមជាវេទិកាសម្រាប់កិច្ចសន្ទនា សាមគ្គីភាព និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ;

ដោយរំឭកឡើងវិញ នូវភាពចាំបាច់នៃការគោរពធម្មនុញ្ញរបស់ហ្វ្រង់កូហ្វូនី សេចក្តីថ្លែងការណ៍ទីក្រុងបាម៉ាកូ និងសេចក្តីថ្លែងការណ៍ទីក្រុងសាំងបូនីហ្វាស ដែលជាមូលដ្ឋានគ្រឹះនៃសកម្មភាពរបស់អង្គការអន្តរជាតិហ្វ្រង់កូហ្វូនីដើម្បីសន្តិភាព ស្ថិរភាពនិងសន្តិសុខ ការពង្រឹងពង្រីកលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យនិងនីតិរដ្ឋ ការបង្ការ ការគ្រប់គ្រង និងការដោះស្រាយវិបត្តិ ជម្លោះ ព្រមទាំងសិទ្ធិមនុស្ស ;

ដោយបញ្ជាក់ជាថ្មី នូវការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់យើងក្នុងការទប់ស្កាត់ និងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងមនោគមវិជ្ជាជ្រុលនិយមប្រកបដោយហិង្សា និងភាពជ្រុលនិយម ហើយនិងឆន្ទៈរបស់យើងក្នុងការការពារប្រជាជនទប់ទល់នឹងអំពើភេរវកម្មដែលកើតមាននៅគ្រប់ទ្វីបទាំងអស់ ;

ដោយបញ្ជាក់ជាថ្មី នូវការថ្កោលទោសរបស់យើងចំពោះការរំលោភបំពានសណ្តាប់ធ្នាប់ធម្មនុញ្ញ និងប្រជាធិបតេយ្យ នៅក្នុងលំហហ្វ្រង់កូហ្វូនី ជាអាទិ៍ រដ្ឋប្រហារយោធា; **ដោយរឭក** ក្នុងន័យនេះ អំពីកិច្ចប្រជុំលើកទី១២៧ នៃក្រុមប្រឹក្សាអចិន្ត្រៃយ៍ហ្វ្រង់កូហ្វូនី (CPF) កាលពីថ្ងៃទី១៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤ ដែលបានអនុម័ត «យន្តការតាមដាន និងវាយតម្លៃស្ថានភាពរបស់រដ្ឋ និងរដ្ឋាភិបាលដែលស្ថិតក្រោមវិធានការរបស់ស្ថាប័ននានានៃហ្វ្រង់កូហ្វូនី» ដែលទាំងនេះឆ្លុះបញ្ចាំងពីឆន្ទៈរបស់អង្គការអន្តរជាតិហ្វ្រង់កូហ្វូនី ក្នុងការផ្តល់អាទិភាពដល់កិច្ចសន្ទនាជាមួយបណ្តាប្រទេសរងការបែកបាក់លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ ជាជាងការព្យួរសមាជិកភាពដោយស្វ័យប្រវត្តិ ដើម្បីរក្សាភាពប្រុងប្រយ័ត្នរបស់យើងចំពោះផលប្រយោជន៍របស់ប្រជាជន;

ដោយសោកស្តាយយ៉ាងខ្លាំង ចំពោះផលវិបាកនានាបង្កឡើងដោយវិបត្តិនិងជម្លោះមកលើមនុស្ស សង្គម សេដ្ឋកិច្ច សន្តិសុខ បរិស្ថាន និងអភិបាលកិច្ច ដោយរួមទាំងការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំរបស់ប្រជាជន ភាពផុយស្រួយនៃស្ថាប័ន ការបាត់បង់ទំនុកចិត្តរបស់ប្រជាពលរដ្ឋទៅលើរដ្ឋ និងការកើនឡើងនៃភាពងាយរងគ្រោះរបស់រដ្ឋ; **ដោយបង្ហាញ**ទឹកចិត្តសាមគ្គីភាពជាមួយជនរងគ្រោះទាំងអស់;

ដោយមានការព្រួយបារម្ភ ចំពោះហានិភ័យនៃការពង្រីកវិបត្តិនិងជម្លោះយុគសម័យថ្មី តាមរយៈការឃោសនាផ្សព្វផ្សាយភាពស្អប់ខ្ពើម និងតាមរយៈការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាថ្មីៗ; **ដោយមានការព្រួយបារម្ភ**ផងដែរ ចំពោះការគំរាមកំហែងដល់សន្តិភាពនិងស្ថិរភាពអន្តរជាតិ និងចំពោះការប្រើប្រាស់បញ្ញាសិប្បនិម្មិតក្នុងគោលបំណងអាក្រក់ ដើម្បីធ្វើឱ្យយុទ្ធនាការបំភាន់ព័ត៌មាន និងការជ្រៀតជ្រែកពីបរទេសកាន់តែមានល្បឿនលឿននិងស្មុគស្មាញ; **ដោយអំពាវនាវ**អង្គការអន្តរជាតិហ្វ្រង់កូហ្វូនី ឱ្យពង្រឹងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ខ្លួនចូលរួមបង្ការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងបាតុភាពទាំងនេះ ដោយអនុលោមតាមច្បាប់អន្តរជាតិ;

ដោយគូសបញ្ជាក់ អំពីតួនាទីដ៏សំខាន់របស់ស្ត្រីនិងយុវជន, អង្គការសង្គមស៊ីវិលនិងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល, អង្គការជើងនាំសាសនានិងប្រពៃណី, ព្រមទាំងអ្នកទទួលបន្ទុកបង្ការជម្លោះនិងពង្រឹងសន្តិភាព ; **ដោយរឭក** ក្នុងន័យនេះ អំពីសេចក្តីសម្រេចលេខ១៣២៥ (ឆ្នាំ២០០០) របស់ក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអង្គការសហប្រជាជាតិ ព្រមទាំងសេចក្តីអំពាវនាវទីក្រុងគីហ្គាលី ដែលត្រូវបានអនុម័តនៅក្នុងកិច្ចប្រជុំលើកទី៤៦ នៃសន្និសីទថ្នាក់រដ្ឋមន្ត្រីនៃហ្វ្រង់កូហ្វូនី (CMF) នាទីក្រុងគីហ្គាលី ប្រទេសរវ៉ាន់ដា កាលពីថ្ងៃទី១៩ និងទី២០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥ ដែលតាមរយៈសេចក្តីអំពាវនាវនេះ អង្គការអន្តរជាតិហ្វ្រង់កូហ្វូនីបានបញ្ជាក់ជាថ្មីពីសារៈសំខាន់នៃការចូលរួមរបស់ស្ត្រីនៅគ្រប់ដំណាក់កាលនៃដំណើរការសន្តិភាព រួមទាំងការបង្ការ និងការគ្រប់គ្រងជម្លោះ ការសម្រុះសម្រួល ការចរចា និងការស្តារប្រទេសឡើងវិញបន្ទាប់ពីជម្លោះ;

ដោយបញ្ជាក់អះអាងជាថ្មី អំពីឆន្ទៈរបស់យើងក្នុងការពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងការសម្របសម្រួលរបស់ហ្វ្រង់កូហ្វូនីជាមួយអង្គការអន្តរជាតិនិងតំបន់ ដោយគោរពទៅតាមសមត្ថកិច្ចរៀងៗខ្លួន ដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃសកម្មភាពនានាក្នុងការលើកកម្ពស់សន្តិភាព និងស្ថិរភាព ;

ដោយបញ្ជាក់ជាថ្មី អំពីការគាំទ្ររបស់យើងចំពោះប្រតិបត្តិការសន្តិភាពក្រោមឆត្ររបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ និងប្រតិបត្តិការថែរក្សាសន្តិភាព; **ដោយផ្តោតសារៈសំខាន់** លើការពិចារណាដែលកំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ពាក់ព័ន្ធនឹងកំណែទម្រង់និងអនាគតនៃប្រតិបត្តិការសន្តិភាពព្រមទាំងប្រតិបត្តិការថែរក្សាសន្តិភាពទាំងនេះ; **ដោយស្វាគមន៍និងលើក**

ទឹកចិត្ត ចំពោះការចូលរួមរបស់រដ្ឋ និងរដ្ឋាភិបាលសមាជិកហ្វ្រង់កូហ្វូនី និងអង្គការអន្តរជាតិហ្វ្រង់កូហ្វូនី នៅក្នុងប្រតិបត្តិការទាំងនេះ ជាអាទិ៍តាមរយៈការគាំទ្រដល់បណ្តាប្រទេសប្រើប្រាស់ភាសាបារាំង ដែលចូលរួមបញ្ជូនទ័ពនិងកងកម្លាំងនគរបាល ជាពិសេសកងកម្លាំងសម្រាប់ជួយផ្នែកបណ្តុះបណ្តាល ផ្នែកពង្រឹងសមត្ថភាព និងផ្នែករៀបចំជាក់ពង្រាយកងកម្លាំង; **ដោយសម្តែង** នូវឆន្ទៈរបស់យើងក្នុងការបន្ត និងពង្រឹងការគាំទ្រការងារទាំងអស់នេះ;

ដោយស្វាគមន៍ ចំពោះការរៀបចំសន្និសីទថ្នាក់រដ្ឋមន្ត្រីលើកទី២ ស្តីពីការរក្សាសន្តិភាពក្នុងលំហហ្វ្រង់កូហ្វូនី នៅទីក្រុងរ៉ាបាត ប្រទេសម៉ារ៉ុក នាថ្ងៃទី២០ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២៦ សហការរៀបចំដោយម៉ារ៉ុកនិងបារាំង អង្គការសហប្រជាជាតិ និងអង្គការអន្តរជាតិហ្វ្រង់កូហ្វូនី ដែលសេចក្តីថ្លែងការណ៍ចុងក្រោយនៃសន្និសីទនេះ បានបញ្ជាក់ជាថ្មីនូវការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់បណ្តារដ្ឋនានា ក្នុងការលើកកម្ពស់សន្តិភាព សន្តិសុខ និងការអភិវឌ្ឍរួមគ្នា;

ដោយរឭកថា ជំណោះស្រាយប្រកបដោយចីរភាពនៃវិបត្តិនិងជម្លោះនានា ត្រូវតែផ្តើមចេញពីខាងក្នុង ដោយផ្អែកលើការយល់ដឹងអំពីស្ថានភាពជាក់ស្តែងនៅមូលដ្ឋាន និងស្របតាមច្បាប់អន្តរជាតិ ដោយគិតគូរដល់កត្តាសេដ្ឋកិច្ច សង្គម បរិស្ថាន និងព្រំដែន ដែលអាចចិញ្ចឹមឬអូសបន្លាយវិបត្តិនិងជម្លោះទាំងនេះ; **ដោយគូសបញ្ជាក់** អំពីសារៈសំខាន់នៃការពង្រឹងសកម្មភាពរបស់អង្គការអន្តរជាតិហ្វ្រង់កូហ្វូនី ក្នុងការបង្ការនិងគ្រប់គ្រងវិបត្តិ ការគាំទ្រដំណើរការសន្តិភាព ជាអាទិ៍តាមរយៈការសម្រុះសម្រួលនិងការគាំទ្រអន្តរកាលប្រជាធិបតេយ្យ ដោយពឹងផ្អែកបន្ថែមលើលទ្ធផលវិភាគនៃមជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវរបស់ហ្វ្រង់កូហ្វូនី;

ដោយស្វាគមន៍ ចំពោះការប្តេជ្ញាចិត្តជាប់ជាប្រចាំរបស់អគ្គលេខាធិការ ; **ដោយគូសបញ្ជាក់** ពីតួនាទីរបស់អង្គការអន្តរជាតិហ្វ្រង់កូហ្វូនី ក្នុងការបង្ការនិងគ្រប់គ្រងវិបត្តិនៅក្នុងលំហហ្វ្រង់កូហ្វូនី; និង**ដោយលើកទឹកចិត្ត**អង្គការអន្តរជាតិហ្វ្រង់កូហ្វូនីឱ្យបន្តគំនិតផ្តួចផ្តើមផ្សេងៗ ពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចសម្រុះសម្រួលនិងកិច្ចសន្ទនានយោបាយ តាមរយៈកិច្ចសហការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយរដ្ឋនិងរដ្ឋាភិបាលពាក់ព័ន្ធ;

ដោយផ្អែកលើសេចក្តីថ្លែងការណ៍នៃកិច្ចប្រជុំកំពូលហ្វ្រង់កូហ្វូនីលើកទី២០;

ដោយសម្រេចសម្រួចកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់យើង ដើម្បីបុព្វហេតុសន្តិភាពនិងស្ថិរភាព ការពង្រឹងលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ និងនីតិរដ្ឋនៅក្នុងលំហហ្វ្រង់កូហ្វូនី;

អាមេនី

1. **យើងគាំទ្រ**វឌ្ឍនភាពសម្រេចបានដោយអាមេនី និងអាស៊ែបៃហ្សង់ ក្នុងដំណើរការធ្វើឱ្យទំនាក់ទំនងរវាងប្រទេសទាំងពីរវិលមករកប្រក្រតីភាពឡើងវិញ; ក្នុងន័យនេះ **យើងសូមស្វាគមន៍** ចំពោះការចុះហត្ថលេខាលើសេចក្តីថ្លែងការណ៍រួមនៃកិច្ចប្រជុំកំពូលសន្តិភាព នៅទីក្រុងវ៉ាស៊ីនតោន កាលពីថ្ងៃទី៨ ខែសីហា ឆ្នាំ២០២៥ និងការចុះហត្ថលេខាបឋមលើកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីការកសាងសន្តិភាពនិងទំនាក់ទំនងអន្តរដ្ឋរវាងសាធារណរដ្ឋអាមេនី និងសាធារណរដ្ឋអាស៊ែបៃហ្សង់ ;

2. **យើងលើកទឹកចិត្ត**ឱ្យបន្តកិច្ចសន្ទនាបែបស្ថាបនា ពាក់ព័ន្ធនឹងគំនិតផ្តួចផ្តើមនានា ដើម្បីអភិវឌ្ឍការតភ្ជាប់តំបន់ប្រកបដោយសមធម៌ បរិយាបន្ន តម្លៃសមមូ្យ និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ច ជាអាទិ៍គំនិតផ្តួចផ្តើម «ផ្លូវបំបែកនៃសន្តិភាព» និងគម្រោង TRIPP ; **យើងស្វាគមន៍** កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងនានាដើម្បីបើកព្រំដែនឡើងវិញរវាងប្រទេសអាមេនី និងតួគីយេ ;

3. **យើងបញ្ជាក់អះអាងជាថ្មី** អំពីការគាំទ្ររបស់យើងចំពោះដំណើរការខណ្ឌសីមានិងការបោះបង្គោលព្រំដែនអន្តរដ្ឋ ដោយឈរលើមូលដ្ឋាននៃការទទួលស្គាល់ទៅវិញទៅមកនូវអធិបតេយ្យភាពនិងបូរណភាពទឹកដីស្របតាមសេចក្តីថ្លែងការណ៍ទីក្រុងអាល់ម៉ា-អាតា (Alma-Ata) ឆ្នាំ១៩៩១ ;

4. **យើងទទួលស្គាល់ថា** ការដោះស្រាយបញ្ហាមនុស្សធម៌ដែលនៅសេសសល់ រួមទាំងការដោះលែងអ្នកដែលត្រូវបានឃុំខ្លួន ព្រមទាំងការផ្តល់ព័ត៌មានពន្យល់បំភ្លឺអំពីជោគវាសនារបស់មនុស្សបាត់ខ្លួន និងករណីបាត់ខ្លួនដោយបង្ខំ នឹងរួមចំណែកដល់ការពង្រឹងទំនាក់ទំនងប្រកបដោយទំនុកចិត្ត ;

5. **យើងកោតសរសើរ** ចំពោះកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់រដ្ឋាភិបាលអាមេនី ដោយមានការគាំទ្រពីបណ្តាដៃគូអន្តរជាតិ ក្នុងការធ្វើសមាហរណកម្មជនភៀសខ្លួនអាមេនី ដែលបានផ្លាស់ទីលំនៅចេញពីតំបន់ការ៉ាបាក់ (Karabakh) ទៅក្នុងស្រទាប់សង្គម សេដ្ឋកិច្ច និងវប្បធម៌អាមេនី ហើយយើងក៏សូម**គូសបញ្ជាក់**អំពីសារៈសំខាន់នៃការបន្តកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងទាំងនេះ ;

6. **យើងស្វាគមន៍** ចំពោះវឌ្ឍនភាពសម្រេចបានក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃដំណើរការលើកកម្ពស់ប្រជាធិបតេយ្យការិបនីយកម្ម និងការពង្រឹងស្ថាប័ននានា ព្រមទាំងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការជ្រៀតជ្រែកពីបរទេស ការគំរាមកំហែងបែបអ៊ីប្រ៊ីដ (hybride) និងយុទ្ធនាការព័ត៌មានក្លែងក្លាយ; ក្នុងន័យនេះ **យើងទទួលដឹងឮ** អំពីដំណើរការប្រព្រឹត្តទៅដោយរលូននៃការបោះឆ្នោតសភា កាលពីថ្ងៃទី៧ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៦ ដែលស្តែងឱ្យឃើញនូវភាពធន់និងសមត្ថភាពនៃបណ្តាស្ថាប័ន ក្នុងការធានាបាននូវដំណើរការបោះឆ្នោតដោយសេរីតម្លាភាព និងគួរឱ្យជឿទុកចិត្ត ទោះបីជាមានបញ្ហាប្រឈមខ្លះក៏ដោយ; **យើងរំឭកសាជាថ្មី** អំពីការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់ហ្វ្រង់កូហ្វូនី ក្នុងការគាំទ្រប្រទេសអាមេនីដើម្បីពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័ន ការលើកកម្ពស់នីតិរដ្ឋ លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ និងព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ;

<u>កម្ពុជា</u>

7. **យើងសម្តែងការព្រួយបារម្ភ**របស់យើង ចំពោះភាពតានតឹងរ៉ាំរ៉ៃនៅតាមតំបន់ព្រំដែនកម្ពុជា-ថៃ; **យើងបញ្ជាក់អះអាងជាថ្មី** អំពីការគាំទ្ររបស់យើងចំពោះអធិបតេយ្យភាពនិងបូរណភាពទឹកដីរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា;

8. **យើងសំដែងការសោកស្តាយ** ចំពោះទុក្ខវេទនារបស់ប្រជាជនដែលត្រូវផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ ជាពិសេសប្រជាជនកម្ពុជា; **យើងគូសបញ្ជាក់** អំពីសារៈសំខាន់នៃការធានាការពារប្រជាជនស៊ីវិលរងគ្រោះដោយភាពតានតឹងនៅតាមព្រំដែន ស្របតាមច្បាប់អន្តរជាតិ; **យើងអំពាវនាវ**ឱ្យមានការធានាថា ប្រជាជនដែលត្រូវផ្លាស់ទីលំនៅនិងសហគមន៍ដែលរងផលប៉ះពាល់ អាចទទួលបានជំនួយមនុស្សធម៌និងសេវាចាំបាច់ជាមូលដ្ឋាននានាប្រកបដោយសុវត្ថិភាពនិងដោយគ្មានការរារាំង ព្រមទាំងធានាការការពារសិទ្ធិរបស់ពួកគេក្នុងអំឡុងពេលនៃការផ្លាស់ទីលំនៅ និងត្រូវលុបបំបាត់ឧបសគ្គ ព្រមទាំងបង្កើតលក្ខខណ្ឌអំណោយផលដើម្បីឱ្យពួកគេពិតជាអាចវិលត្រឡប់ទៅកាន់លំនៅដ្ឋានដើមវិញ ប្រកបដោយសុវត្ថិភាព ដោយស្ម័គ្រចិត្ត និងដោយយូរអង្វែង;

9. **យើងគូសបញ្ជាក់ថា** រាល់វិវាទព្រំដែនត្រូវតែដោះស្រាយដោយមធ្យោបាយសន្តិវិធីតែមួយមុខប៉ុណ្ណោះ ស្របតាមច្បាប់អន្តរជាតិ ហើយមិនអាចមានការផ្លាស់ប្តូរខ្សែបន្ទាត់ព្រំដែនណាមួយតាមរយៈការប្រើប្រាស់កម្លាំង

ឬតាមរយៈការបង្កើតស្ថានភាពជាក់ស្តែងនៅលើដី (faits accomplis) នោះឡើយ

10. **យើងទទួលដឹងឮ** អំពីកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងអនុវត្តរួមគ្នាដើម្បីបន្ធូរបន្ថយភាពតានតឹងនៅតាមព្រំដែន; ក្នុងន័យនេះ **យើងអំពាវនាវ** ឱ្យមានការអនុវត្តនូវអ្វីដែលបានព្រមព្រៀងគ្នានៅក្នុងសេចក្តីថ្លែងការណ៍រួម ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៥ ពាក់ព័ន្ធជាអាទិ៍ ការចាប់ផ្តើមឡើងវិញឱ្យបានឆាប់ហើសបំផុតនូវការងារវាស់វែងនិងបោះបង្គោលព្រំដែនរបស់**គណៈកម្មការចម្រុះខណ្ឌសីមាព្រំដែនគោក** (JBC); **យើងគូសបញ្ជាក់ថា** ការងារទាំងនេះត្រូវអនុវត្តស្របតាមកិច្ចព្រមព្រៀងទាំងអស់ដែលមានស្រាប់;

11. **យើងអំពាវនាវដោយទទូច** ឱ្យភាគីទាំងសងខាងគោរពបទឈប់បាញ់ឱ្យបានពេញលេញ និងជៀសវាងរាល់សកម្មភាពដែលអាចបង្កឱ្យមានភាពតានតឹងឡើងវិញ ឬធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់ការងារខណ្ឌសីមានិងបោះបង្គោលព្រំដែន; **យើងស្វាគមន៍** រាល់គំនិតផ្តួចផ្តើមរបស់តំបន់ ក្នុងគោលដៅកាត់បន្ថយភាពតានតឹង និងស្តារទំនុកចិត្តឡើងវិញ; **យើងលើកទឹកចិត្ត** ឱ្យបន្តកិច្ចសន្ទនានិងប្រើប្រាស់មធ្យោបាយដោះស្រាយវិវាទដោយសន្តិវិធីស្របតាមច្បាប់អន្តរជាតិ ជាអាទិ៍**នីតិវិធីការផ្សះផ្សាដោយបង្ខំក្រោមអនុសញ្ញាអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីនីតិសមុទ្រ** ឆ្នាំ១៩៨២ សម្រាប់ការដោះស្រាយវិវាទដែនសមុទ្រ;

<u>សាធារណរដ្ឋអាហ្វ្រិកកណ្តាល</u>

12. **យើងនៅតែព្រួយបារម្ភ** អំពីបញ្ហាប្រឈមផ្នែកសន្តិសុខនិងមនុស្សធម៌ ដែលបន្តកើតមាននៅតំបន់មួយចំនួននៃប្រទេស ព្រមទាំងផលប៉ះពាល់ឆ្លងព្រំដែននៃជម្លោះនៅប្រទេសស៊ូដង់ ទៅដល់សាធារណរដ្ឋអាហ្វ្រិកកណ្តាលផងដែរ ;

13. **យើងទទួលដឹងឮ** អំពីការរៀបចំឱ្យមានវដ្តនៃការបោះឆ្នោតឆ្នាំ២០២៥-២០២៦ ហើយ**យើងលើកទឹកចិត្ត** ឱ្យមានកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងបន្តទៀត ដើម្បីពង្រឹងសន្តិភាព ពង្រឹងស្ថាប័នប្រជាធិបតេយ្យនិងពង្រីកអំណាចរបស់រដ្ឋឱ្យគ្របដណ្តប់ទូទាំងប្រទេស ;

14. **យើងស្វាគមន៍** កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការប្រមូលផ្តុំបេសកកម្មពហុវិស័យរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ដើម្បីរក្សាស្ថិរភាពនៅសាធារណរដ្ឋអាហ្វ្រិកកណ្តាល (MINUSCA) ;

15. **យើងអំពាវនាវ** ឱ្យមានការបន្តកិច្ចសន្ទនា និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយដៃគូក្នុងតំបន់ និងអន្តរជាតិ ;

<u>ស៊ីប</u>

16. **យើងគាំទ្រ** ការចាប់ផ្តើមចរចាឡើងវិញ ក្រោមការសម្របសម្រួលរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ដើម្បីស្វែងរកដំណោះស្រាយប្រកបដោយចីរភាព គ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងយុត្តិធម៌សម្រាប់ប្រទេសស៊ីប ស្របតាមសេចក្តីសម្រេចនានារបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ និងដើម្បីបង្រួបបង្រួមប្រទេសនិងប្រជាជនស៊ីប ក៏ដូចជាស្ថាប័ននៃប្រទេសនេះឡើងវិញ ;

17. **យើងស្នើ** ឱ្យមានការអនុវត្តសេចក្តីសម្រេចពាក់ព័ន្ធនានារបស់ក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអង្គការសហប្រជាជាតិ ជាពិសេសសេចក្តីសម្រេចលេខ១២៥១ (១៩៩៩) ព្រមទាំងសេចក្តីសម្រេចពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត ដែលទាក់ទង

នឹងលក្ខន្តិក:ពិសេសនៃតំបន់វ៉ារ៉ូសា(Varosha) ដើម្បីឈានទៅដល់ការបង្កើតរដ្ឋស៊ីបមួយដែលមានអធិបតេយ្យភាព បុគ្គលិកលក្ខណៈអន្តរជាតិ និងជារដ្ឋដែលមានសញ្ជាតិតែមួយ ព្រមទាំងមានការធានានូវបូរណភាពទឹកដី ឯករាជ្យភាព និងមានសហគមន៍ពីរដែលមានសមភាពផ្នែកនយោបាយ ដូចមានពិពណ៌នាក្នុងសេចក្តីសម្រេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអង្គការសហប្រជាជាតិ និងត្រូវរៀបចំឡើងក្នុងទម្រង់ជាសហព័ន្ធដែលមានសហគមន៍ពីរ និងតំបន់ពីរ ដោយមិនរាប់បញ្ចូលទម្រង់នៃការបែងចែកទឹកដី ឬការរួមបញ្ចូលគ្នាជាមួយប្រទេសផ្សេងទៀត ហើយដំណោះស្រាយនោះត្រូវតែស្របតាមច្បាប់សហគមន៍សហភាពអឺរ៉ុប ដែលប្រទេសស៊ីបជាសមាជិក;

18. **យើងស្វាគមន៍** ចំពោះកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងថ្មីៗរបស់អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ក្នុងគោលបំណងឱ្យមានការចាប់ផ្តើមកិច្ចចរចាឡើងវិញ នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ;

កុងហ្គោ (សាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យ)

19. **យើងបន្តព្រួយបារម្ភ** ចំពោះស្ថានភាពសន្តិសុខ និងស្ថានភាពមនុស្សធម៌នៅភាគខាងកើតនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យកុងហ្គោ (RDC) ដែលកំពុងប្រឈមនឹងអំពើហិង្សាជាបន្តបន្ទាប់លើប្រជាជនស៊ីវិល ការបង្ខំឱ្យផ្លាស់ទីលំនៅ ការរំលោភសិទ្ធិមនុស្សនិងច្បាប់អន្តរជាតិ ព្រមទាំងផលប៉ះពាល់ផ្នែកសុខភាព ជាពិសេសការរីករាលដាលនៃវីរុសអេបូឡា។ ក្នុងន័យនេះ **យើងអំពាវនាវ** ឱ្យគ្រប់ភាគី គោរពឱ្យបានពេញលេញនូវកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន ស្របតាមច្បាប់អន្តរជាតិ ជាពិសេសច្បាប់មនុស្សធម៌អន្តរជាតិ ;

20. **យើងថ្កោលទោស** អំពើហិង្សា និងការញុះញង់ឱ្យមានអំពើហិង្សា ដែលប្រព្រឹត្តដោយក្រុមប្រដាប់អាវុធ ជាពិសេសការប្រើអំពើរំលោភសេពសន្តវៈជាអាវុធសង្គ្រាម ការបង្ខំយុវជនឱ្យចូលរួមក្នុងជម្លោះ ការប្រើប្រាស់កុមារជាទាហាន និងការបំផ្លិចបំផ្លាញតំបន់ការពារធម្មជាតិនៅអាងទន្លេកុងហ្គោ ; **យើងទាមទារ** ឱ្យបញ្ឈប់រាល់ការគាំទ្រផ្នែកនយោបាយ យោធា ហិរញ្ញវត្ថុ និងកស្តុការដល់ក្រុមប្រដាប់អាវុធ រុះរើរដ្ឋបាលខុសច្បាប់ដែលដំណើរការស្របគ្នានឹងរដ្ឋ និងស្តារអំណាចរដ្ឋឡើងវិញ; **យើងអំពាវនាវ** ឱ្យគោរពការប្តេជ្ញាចិត្តដែលបានព្រមព្រៀងគ្នា ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃដំណើរការទីក្រុងដូហា និងកិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិភាពទីក្រុងវ៉ាស៊ីនតោន ព្រមទាំងធានាឱ្យជនផ្លាស់ទីលំនៅអាចវិលត្រឡប់ទៅកាន់លំនៅឋានដើមរបស់ខ្លួនវិញដោយស្ម័គ្រចិត្ត សុវត្ថិភាព និងសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ ;

21. **យើងបញ្ជាក់ជាថ្មី** នូវការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់យើងក្នុងការគោរពអធិបតេយ្យភាព ឯករាជ្យភាព ឯកភាពនិង**បូរណភាព**ទឹកដីរបស់សាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យកុងហ្គោ ព្រមទាំងគោលការណ៍មិនអាចកែប្រែបាននៃព្រំដែនរបស់ប្រទេសនេះ ដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាអន្តរជាតិ ;

22. **យើងទទួលស្គាល់** ថាសកម្មភាពអាជីវកម្ម និងពាណិជ្ជកម្មខុសច្បាប់លើធនធានធម្មជាតិ បានរួមចំណែកផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដល់ក្រុមប្រដាប់អាវុធ និងអូសបន្លាយជម្លោះ ; **យើងថ្កោលទោស** ចំពោះបណ្តាញឧក្រិដ្ឋកម្មជាប្រព័ន្ធ ដែលគាំទ្រដល់ការនាំចេញធនធានធម្មជាតិទាំងនេះដោយខុសច្បាប់ទៅកាន់ប្រទេសគោលដៅ ឬប្រទេសឆ្លងកាត់ ; **យើងលើកទឹកចិត្ត** ឱ្យពង្រឹងការតាមដានប្រកពដើម និងតម្លាភាពក្នុងខ្សែចង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់ធនធានធម្មជាតិ ដើម្បីប្រែក្លាយធនធានទាំងនេះទៅជាកម្លាំងចលករសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍ និងការពង្រឹងសន្តិភាព ;

23. **យើងស្វាគមន៍** គំនិតផ្តួចផ្តើមសន្តិភាពនានានៅកម្រិតតំបន់និងអន្តរជាតិ ជាពិសេសគំនិតផ្តួចផ្តើមដឹកនាំដោយសហភាពអាហ្វ្រិក ព្រមទាំងកិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិភាពទីក្រុងវ៉ាស៊ីនតោន និងអភិក្រមទីក្រុងដូហា ; **យើងអំពាវនាវ** ឱ្យអនុវត្តឱ្យបានពេញលេញនូវការប្តេជ្ញាចិត្តដែលបានព្រមព្រៀងគ្នា ហើយ**យើងគូសបញ្ជាក់ថា** ការគោរពការប្តេជ្ញាចិត្តទាំងនេះ រួមនិងការអនុវត្តសេចក្តីសម្រេចពាក់ព័ន្ធទាំងអស់របស់ក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអង្គការសហប្រជាជាតិ គឺជាកត្តាចាំបាច់សម្រាប់ការស្តារសន្តិភាពប្រកបដោយចីរភាពនៅក្នុងតំបន់ឡើងវិញ;

24. **យើងគាំទ្រ** កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់អង្គការអន្តរជាតិហ្វ្រង់កូហ្វូនី នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃដែនសមត្ថកិច្ចនិងកម្មវិធីរបស់ខ្លួន ; ក្នុងន័យនេះ **យើងស្វាគមន៍**ការបញ្ជូនបេសកកម្មប្រមូលព័ត៌មានដោយ**អគ្គលេខាធិការហ្វ្រង់កូហ្វូនី** កាលពីខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៥ ទៅតាមការអំពាវនាវរបស់សាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យកុងហ្គោ (RDC) ដែលបានស្នើឱ្យហ្វ្រង់កូហ្វូនីបង្ហាញសាមគ្គីភាពចំពោះស្ថានភាពនៅភាគខាងកើតនៃប្រទេសកុងហ្គោ ព្រមទាំងបានស្នើឱ្យហ្វ្រង់កូហ្វូនីគាំទ្រដល់កិច្ចសម្រុះសម្រួលរបស់សហភាពអាហ្វ្រិកនិងសង្គមស៊ីវិលកុងហ្គោ; **យើងលើកទឹកចិត្ត** ឱ្យអង្គការអន្តរជាតិហ្វ្រង់កូហ្វូនីបន្តផ្តល់ការគាំទ្រដល់គំនិតផ្តួចផ្តើមសន្តិភាពកម្រិតតំបន់;

ហ្គាបុង

25. **យើងស្វាគមន៍** ចំពោះការត្រឡប់មកវិញនូវសណ្តាប់ធ្នាប់ធម្មនុញ្ញ និងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់អង្គការអន្តរជាតិហ្វ្រង់កូហ្វូនី ដែលបានចូលរួមគាំទ្រដំណើរការអន្តរកាលនេះ ;

26. **យើងលើកទឹកចិត្ត** ឱ្យអាជ្ញាធរបន្តជំរុញកំណែទម្រង់ដែលបានឯកភាព ដើម្បីពង្រឹងសមិទ្ធផលប្រជាធិបតេយ្យ ពង្រឹងនីតិរដ្ឋ ការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងអភិបាលកិច្ចល្អ ;

27. **យើងស្វាគមន៍** ប្រទេសហ្គាបុងដែលទទួលបានសមាជិកភាពជាថ្មីឡើងវិញ នៅក្នុងសហភាពអាហ្វ្រិក និងនៅក្នុងសហគមន៍សេដ្ឋកិច្ចនៃរដ្ឋអាហ្វ្រិកកណ្តាល ព្រមទាំងនៅក្នុងបណ្តាប្រទេសក្នុងសហគមន៍ខំមិនវែល ;

ហ៊្សកហ្ស៊ី

28. **យើងយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់** ចំពោះការគោរពគោលការណ៍នីតិរដ្ឋ និងសេរីភាពជាមូលដ្ឋាន ជាពិសេសសេរីភាពសាធារណៈនិងនយោបាយ សេរីភាពនៃការប្រមូលផ្តុំដោយសន្តិវិធីនិងសេរីភាពសារព័ត៌មាន ;

29. **យើងលើកទឹកចិត្ត** ឱ្យបន្តកិច្ចសន្ទនាប្រកបដោយបរិយាបន្ន និងការគោរពស្ថាប័នប្រជាធិបតេយ្យ និងកាតព្វកិច្ចអន្តរជាតិរបស់ហ្សកហ្ស៊ី ;

30. **យើងសម្តែងការព្រួយបារម្ភរបស់យើង** ចំពោះការកាន់កាប់ទឹកដី និងភាពតានតឹងដែលនៅតែបន្តកើតមាននៅក្នុងតំបន់ Tskhinvali/Ossétie ខាងត្បូង និងតំបន់ Abkhazie ; **យើងសោកស្តាយ** ចំពោះទុក្ខវេទនារបស់ប្រជាជនហ្សកហ្ស៊ីដែលត្រូវបានផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ ; **យើងបញ្ជាក់ជាថ្មី** នូវការគាំទ្ររបស់យើងចំពោះអធិបតេយ្យភាព និងបូរណភាពដែនដីរបស់ប្រទេសហ្សកហ្ស៊ី ;

ហ្គីណេ

31. **យើងស្វាគមន៍** ចំពោះការវិលត្រឡប់ទៅរកសណ្តាប់ធ្នាប់ធម្មនុញ្ញឡើងវិញ ; **យើងកោតសរសើរ** អង្គការអន្តរជាតិហ្វ្រង់កូហ្វូនី ចំពោះការចូលរួមគាំទ្រដល់ដំណើរការអន្តរកាលនេះ និងលើកទឹកចិត្តឱ្យអង្គការអន្តរជាតិហ្វ្រង់កូហ្វូនី បន្តការគាំទ្របន្តទៀត ;

32. **យើងគូសបញ្ជាក់** អំពីសារៈសំខាន់នៃការពង្រឹងសមិទ្ធផលប្រជាធិបតេយ្យ និងការធានាឱ្យស្ថាប័ននីតិរដ្ឋដំណើរការដោយប្រក្រតី ; **យើងលើកទឹកចិត្ត** ឱ្យបង្កើតស្ថាប័ននានាដែលមានចែងក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ហើយ**យើងស្នើសុំ**អាជ្ញាធរហ្គីណេឱ្យបន្តកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែង ដើម្បីធានានិងលើកកម្ពស់ការគោរពសិទ្ធិជាមូលដ្ឋាននិងសេរីភាពសាធារណៈ ;

33. **យើងស្វាគមន៍** ចំពោះការទទួលបានសមាជិកភាពឡើងវិញរបស់ប្រទេសហ្គាបុង នៅក្នុងសហភាពអាហ្វ្រិក (UA) និងនៅក្នុងសហគមន៍សេដ្ឋកិច្ចនៃបណ្តារដ្ឋអាហ្វ្រិកខាងលិច;

ហ្គីណេ-ប៊ីស្សូ

34. **យើងសោកស្តាយ** ចំពោះការរំខានដែលនាំទៅដល់ការខកខានដំណើរការបោះឆ្នោតនៅថ្ងៃទី២៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥ និងការដួលរលំនៃសណ្តាប់ធ្នាប់ធម្មនុញ្ញដែលបានកើតឡើងជាបន្តបន្ទាប់ ;

35. **យើងបញ្ជាក់ជាថ្មី** នូវការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់យើងក្នុងការពង្រឹងលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ អភិបាលកិច្ចល្អ និងសន្តិភាព; ហើយ**យើងអំពាវនាវ** ឱ្យមានការវិលត្រឡប់យ៉ាងឆាប់រហ័សទៅរកសណ្តាប់ធ្នាប់ធម្មនុញ្ញឡើងវិញ ;

36. **យើងអំពាវនាវ** ឱ្យអនុវត្តឱ្យបានពេញលេញនូវផែនទីបង្ហាញផ្លូវសម្រាប់ដំណើរការអន្តរកាល ដែលត្រូវបានអនុម័ត កាលពីថ្ងៃទី១០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៥ ; **យើងលើកទឹកចិត្ត** ឱ្យអាជ្ញាធរនៃរដ្ឋាភិបាលបណ្តោះអាសន្នបង្កើតលក្ខខណ្ឌចាំបាច់ ដើម្បីរៀបចំការបោះឆ្នោតប្រកបដោយបរិយាបន្ននិងប្រជាធិបតេយ្យ ស្របតាមកាលបរិច្ឆេទដែលបានប្រកាស ;

37. **យើងលើកទឹកចិត្ត** ឱ្យដោះលែងសមាជិកក្រុមប្រឆាំង ; **យើងស្វាគមន៍** ការរៀបចំប្រជាមតិដើម្បីធ្វើវិសោធនកម្មលើរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ; ទន្ទឹមនឹងនេះ **យើងគូសបញ្ជាក់** អំពីសារៈសំខាន់នៃការបន្តកិច្ចសន្ទនាជាតិដែលមានការចូលរួមពីគ្រប់ភាគី ដើម្បីឆ្ពោះទៅរកការវិលត្រឡប់យ៉ាងឆាប់រហ័សទៅរកសណ្តាប់ធ្នាប់ធម្មនុញ្ញវិញ ;

ហៃទី

38. **យើងនៅតែព្រួយបារម្ភ** ចំពោះវិបត្តិពហុវិស័យដែលនៅតែបន្តកើតមាន ហើយ**យើងសោកស្តាយ** ចំពោះទុក្ខវេទនារបស់ប្រជាជនហៃទីជាពិសេសប្រជាជនដែលត្រូវបានបង្ខំឱ្យផ្លាស់ទីលំនៅ ; **យើងថ្កោលទោស** អំពើហិង្សាដ៏ធ្ងន់ធ្ងរ និងការរំលោភសិទ្ធិមនុស្សជាបន្តបន្ទាប់ ដែលប្រព្រឹត្តដោយក្រុមទុច្ចរិតប្រដាប់អាវុធ ; **យើងក៏ថ្កោលទោសផងដែរ** ចំពោះរាល់ការគាំទ្រពីមជ្ឈដ្ឋានខាងក្នុងនិងខាងក្រៅប្រទេស ដល់សកម្មភាពរបស់ក្រុមទាំងនេះ ព្រមទាំងថ្កោលទោសចំពោះរាល់សកម្មភាពដែលបង្កអស្ថិរភាពឬរំលោភលើអធិបតេយ្យភាព និងបូរណភាពទឹកដីរបស់ប្រទេសហៃទី ;

39. **យើងទទួលដឹងឮ** អំពីការបញ្ចប់អាណត្តិរបស់ក្រុមប្រឹក្សាប្រធានាធិបតីអន្តរកាល និងការផ្ទេរតំណែងដឹកនាំអំណាចនីតិប្រតិបត្តិហៃទី ទៅ ឯកឧត្តម Alix Didier FILS-AIME ជានាយករដ្ឋមន្ត្រី កាលពីថ្ងៃទី៧ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២៦ កន្លងទៅនេះ; **យើងស្វាគមន៍** កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងការស្តារសន្តិសុខឡើងវិញ ដែលជាលក្ខខណ្ឌចាំបាច់សម្រាប់ការរៀបចំការបោះឆ្នោត ដើម្បីឱ្យប្រជាជនអាចជ្រើសរើសតំណាងស្របច្បាប់របស់ខ្លួន ហើយយើងក៏ស្វាគមន៍ផងដែរចំពោះការអនុម័តដោយក្រុមប្រឹក្សាគណៈរដ្ឋមន្ត្រី នូវអនុក្រឹត្យស្តីពីការបោះឆ្នោត និងការរៀបចំថវិកាសម្រាប់ការបោះឆ្នោតសកល;

40. **យើងលើកទឹកចិត្ត** ឱ្យរដ្ឋាភិបាល តួអង្គនយោបាយ និងសង្គមស៊ីវិលបន្តកិច្ចសន្ទនា និងរួមគ្នាបង្កើតលក្ខខណ្ឌចាំបាច់សម្រាប់ដំណើរការអន្តរកាល ដែលផ្តោតលើអភិបាលកិច្ចតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ ការពង្រឹងសន្តិសុខនិងការរៀបចំការបោះឆ្នោតដោយសេរី គួរឱ្យទុកចិត្ត មានតម្លាភាព និងមានការចូលរួមពីគ្រប់ភាគី ;

41. **យើងស្វាគមន៍** ចំពោះគំនិតផ្តួចផ្តើមផ្នែកការទូតរបស់**អគ្គលេខាធិការ** និងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ឯកឧត្តម Domitien NDAYIZEYE បេសកជនពិសេសទទួលបន្ទុកតាមដានស្ថានការណ៍នៅប្រទេសហៃទី ក្នុងការបំពេញបេសកកម្មស្វែងរកព័ត៌មាននិងទំនាក់ទំនង នៅទីក្រុងព័រអូប្រាំង ;

42. **យើងស្វាគមន៍** កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់នគរបាលជាតិហៃទី និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធហៃទី (FAD'H) ដោយមានការគាំទ្រពី**បេសកកម្មពហុជាតិគាំទ្រសន្តិសុខ** (MMAS) ដឹកនាំដោយប្រទេសកេនយ៉ា នៅឆ្នាំ២០២៤ និងឆ្នាំ២០២៥ ; **យើងសូមគោរពវិញ្ញាណក្ខន្ធ** របស់សមាជិកនៃបេសកកម្មនេះ ដែលបានពលីជីវិតក្នុងពេលបំពេញភារកិច្ច ; យើងទទួលស្គាល់ការបញ្ចប់អាណត្តិ និងលទ្ធផលការងារនៃបេសកកម្មខាងលើ; **យើងគាំទ្រ** ការដាក់ពង្រាយកងកម្លាំងបង្ក្រាបក្រុមទុច្ចរិត ដើម្បីបន្តវេនពីបេសកកម្មពហុជាតិគាំទ្រសន្តិសុខ ហើយ **យើងស្វាគមន៍** ចំពោះការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់ប្រទេសនានាដែលបានចូលរួមចំណែក ជាពិសេសបណ្តាប្រទេសនិយាយភាសាបារាំងដែលបានបញ្ជូនកងកម្លាំងតាមជំនាញ; **យើងស្វាគមន៍** ចំពោះសេចក្តីសម្រេចលេខ XXXX (២០២៦) របស់ក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលសម្រេចពន្យារអាណត្តិរបស់កងកម្លាំងបង្ក្រាបក្រុមទុច្ចរិត (FRG) សម្រាប់រយៈពេល [មួយឆ្នាំ] បន្ថែមទៀត;

43. **យើងអំពាវនាវ** ដល់សហគមន៍អន្តរជាតិឱ្យផ្តល់ការគាំទ្រដល់កងនគរបាលជាតិហៃទី កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធហៃទី និងកងកម្លាំងបង្ក្រាបក្រុមទុច្ចរិត ;**យើងកោតសរសើរ** គំនិតផ្តួចផ្តើមរបស់អង្គការអន្តរជាតិហ្វ្រង់កូហ្វូនីក្នុងការផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលផ្នែកបច្ចេកទេស ភាសា និងអន្តរវប្បធម៌ ដល់បុគ្គលិកមកពីបណ្តាប្រទេសដែលចូលរួមចំណែកក្នុងបេសកកម្មពហុជាតិគាំទ្រសន្តិសុខ និងក្នុងកងកម្លាំងបង្ក្រាបក្រុមទុច្ចរិត ព្រមទាំងការពង្រឹងសមត្ថភាពរបស់កងនគរបាលជាតិហៃទី និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធហៃទី ;

44. **យើងលើកទឹកចិត្ត** ឱ្យអង្គការអន្តរជាតិហ្វ្រង់កូហ្វូនី បន្តនិងពង្រីកសកម្មភាពរបស់ខ្លួនក្នុងការគាំទ្រការស្តារសន្តិសុខឡើងវិញ ការរៀបចំការបោះឆ្នោត និងការពង្រឹងអភិបាលកិច្ចប្រជាធិបតេយ្យ ;

លីបង់

45. **យើងថ្កោលទោស** ចំពោះការវាយប្រហារតាមអាកាសដែលបានបណ្តាលឱ្យប្រជាជនស៊ីវិលបាត់បង់ជីវិតយ៉ាងច្រើន ការបង្ខំឱ្យប្រជាជនផ្លាស់ទីលំនៅ និងបំផ្លិចបំផ្លាញហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសំខាន់ៗ និងសម្បត្តិវប្បធម៌ ព្រមទាំងថ្កោលទោសចំពោះការវាយប្រហារទៅលើកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធលីបង់ កងកម្លាំងបណ្តោះអាសន្នរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិប្រចាំប្រទេសលីបង់និងប្រជាជនស៊ីវិល ; **យើងអំពាវនាវ**ឱ្យបញ្ឈប់ការវាយប្រហារទាំងនេះជាបន្ទាន់ និងគោរពច្បាប់មនុស្សធម៌អន្តរជាតិ ;

46. **យើងស្វាគមន៍** កិច្ចចរចាដែលកំពុងបន្ត រវាងលីបង់ និងអ៊ីស្រាអែល ហើយ**យើងអំពាវនាវ** ឱ្យគ្រប់ភាគីធានាឱ្យបាននូវការអនុវត្តបទឈប់បាញ់ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងការប្តេជ្ញាចិត្តដែលមានចែងក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងក្របខ័ណ្ឌត្រីភាគី ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៦; **យើងស្វាគមន៍** កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់សហគមន៍អន្តរជាតិ ជាពិសេសបណ្តារដ្ឋនិងរដ្ឋាភិបាលសមាជិកហ្វ្រង់កូហ្វូនី ក្នុងការស្វែងរកដំណោះស្រាយប្រកបដោយចីរភាពចំពោះជម្លោះនេះ ហើយ**យើងបញ្ជាក់ជាថ្មី** នូវការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់យើងក្នុងការគោរពអធិបតេយ្យភាព និងបូរណភាពទឹកដីរបស់ប្រទេសលីបង់;

47. **យើងសូមសាទរ** ចំពោះការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងប្រធានាធិបតី កាលពីខែមករា ឆ្នាំ២០២៥ និងការបង្កើតរដ្ឋាភិបាល នៅខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២៥ ; **យើងស្វាគមន៍ និងលើកទឹកចិត្ត** កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់អាជ្ញាធរលីបង់ ក្នុងការអនុវត្តកំណែទម្រង់ចាំបាច់ និងសេចក្តីសម្រេចនានារបស់ក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអង្គការសហប្រជាជាតិ ជាពិសេសពាក់ព័ន្ធនឹងការរំសាយអាវុធរបស់ក្រុមជីវពលប្រដាប់អាវុធមិនមែនរដ្ឋ ; ក្នុងន័យនេះ **យើងគាំទ្រ** តួនាទីរបស់កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធលីបង់ ក្នុងការធានាអធិបតេយ្យនិងឯកភាពជាតិ ; **យើងអំពាវនាវ** ឱ្យរដ្ឋនិងរដ្ឋាភិបាលហ្វ្រង់កូហ្វូនី បន្តនិងបង្កើនការគាំទ្រផ្នែកនយោបាយ បច្ចេកទេស និងហិរញ្ញវត្ថុ ក្នុងស្មារតីសាមគ្គីភាពដល់ស្តាប់ននានារបស់លីបង់ និងដល់ការស្តារសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គម ដែលជាលក្ខខណ្ឌចាំបាច់សម្រាប់ការធានាស្ថិរភាពនៅប្រទេសលីបង់និងនៅក្នុងតំបន់ទាំងមូល;

ម៉ាដាហ្គាស្កា

48. **យើងទទួលដឹងឮ** សេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការធម្មនុញ្ញជាន់ខ្ពស់ ចុះថ្ងៃទី១៤ ខែតុលា ឆ្នាំ២០២៥ ដែលបានប្រកាសថា តំណែងប្រធានាធិបតី និងប្រធានព្រឹទ្ធសភា គឺនៅទំនេរ ហើយបានប្រគល់ភារកិច្ចជូនអាជ្ញាធរយោធា ដឹកនាំដោយវរសេនីយ៍ឯក Michaël Randrianirina ឱ្យបំពេញតួនាទីជាប្រមុខរដ្ឋ ;

49. **យើងទទួលដឹងឮ** ដំណើរការរៀបចំរដ្ឋឡើងវិញដោយអាជ្ញាធរថ្មី (Refondation) ព្រមទាំងទទួលដឹងឮអំពីតារាងកំណត់កាលបរិច្ឆេទដែលបានបញ្ជូនទៅសហគមន៍អភិវឌ្ឍន៍អាហ្វ្រិកខាងត្បូង កាលពីថ្ងៃទី២៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២៦ ដែលកំណត់ឱ្យដំណើរការនេះបញ្ចប់ត្រឹមចុងឆ្នាំ២០២៧ ;

50. **យើងស្វាគមន៍** ការចាប់ផ្តើមដំណើរការពិគ្រោះយោបល់ថ្នាក់ជាតិ ហើយ**យើងរំឭក** អំពីការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់យើងក្នុងការធានាឱ្យដំណើរការនេះមានការចូលរួមពីគ្រប់ភាគី ដើម្បីធ្វើឱ្យបរិយាកាសវិលមករកភាពស្ងប់ស្ងាត់ឡើងវិញ និងបង្កើតលក្ខខណ្ឌអំណោយផលសម្រាប់កិច្ចសន្ទនាប្រកបដោយការស្ថាបនា និងឆ្លើយតបទៅនឹងសេចក្តីប្រាថ្នារបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ជាពិសេសយុវជន ពាក់ព័ន្ធនឹងអភិបាលកិច្ច ការទទួលបានសេវាសាធារណៈ និងកំណែទម្រង់សេដ្ឋកិច្ច-សង្គម ;

51. **យើងអំពាវនាវ** ឱ្យគោរពសិទ្ធិនិងសេរីភាពជាមូលដ្ឋាន ហើយ**យើងនៅតែព្រួយបារម្ភ** ចំពោះសេចក្តីរាយការណ៍ថាមានការចាប់ខ្លួននិងភាពតានតឹងផ្នែកសន្តិសុខ ; **យើងអំពាវនាវយ៉ាងទទូច** ឱ្យបង្កើតបរិយាកាសនយោបាយប្រកបដោយសន្តិភាព ដើម្បីធានាផលប្រយោជន៍របស់ប្រជាជន ;

52. **យើងអំពាវនាវយ៉ាងទទូច** ដល់**អាជ្ញាធរថ្មីសម្រាប់ការរៀបចំប្រទេសឡើងវិញ** (Refondation) ឱ្យខិតខំប្រឹងប្រែងឱ្យអស់ពីលទ្ធភាព ដើម្បីបង្កើតលក្ខខណ្ឌសម្រាប់ការវិលត្រឡប់ទៅរកសណ្តាប់ធ្នាប់ធម្មនុញ្ញនិងបែបប្រជាធិបតេយ្យឱ្យបានឆាប់បំផុត ជាពិសេសតាមរយៈការអនុវត្តកំណែទម្រង់រដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងកំណែទម្រង់ការបោះឆ្នោត តាមកាលបរិច្ឆេទកំណត់ដែលបានប្រកាស ក៏ដូចជាការរៀបចំការបោះឆ្នោតមួយដែលគួរឱ្យទុកចិត្តមានតម្លាភាព និងមានការចូលរួមពីគ្រប់ភាគី ស្របតាមបទដ្ឋានអន្តរជាតិនិងតំបន់ ;

53. ក្នុង**ន័យនេះ** **យើងគាំទ្រ** កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់អង្គការអន្តរជាតិហ្វ្រង់កូហ្វូនី ដោយសហការជាមួយសហគមន៍អភិវឌ្ឍន៍អាហ្វ្រិកខាងត្បូង សហភាពអាហ្វ្រិក អង្គការសហប្រជាជាតិ ព្រមទាំងដៃគូបច្ចេកទេស និងហិរញ្ញវត្ថុដទៃទៀត ;

54. **យើងស្នើឱ្យ**អង្គការអន្តរជាតិហ្វ្រង់កូហ្វូនី បន្តគាំទ្រដំណើរការរៀបចំប្រទេសឡើងវិញ តាមរយៈការគាំទ្រដល់ស្ថាប័ននិងតួអង្គពាក់ព័ន្ធ ដែលចូលរួមក្នុងការពង្រឹងលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ សន្តិភាព និងនីតិរដ្ឋ ;

ម៉ូលដាវី

55. **យើងបញ្ជាក់អះអាងជាថ្មី** នូវការគាំទ្ររបស់យើងចំពោះអធិបតេយ្យភាព និងបូរណភាពទឹកដីរបស់សាធារណរដ្ឋម៉ូលដាវី ដែលស្ថិតនៅក្នុងខ្សែបន្ទាត់ព្រំដែនទទួលស្គាល់ជាអន្តរជាតិ; **យើងបញ្ជាក់អះអាងជាថ្មី** ថា វត្តមានកងកម្លាំងយោធារុស្ស៊ីនៅលើទឹកដីនៃសាធារណរដ្ឋម៉ូលដាវី ដោយគ្មានការយល់ព្រមពីប្រទេសនេះ គឺជាការរំលោភលើអធិបតេយ្យភាព បូរណភាពទឹកដី និងអព្យាក្រឹតភាពដែលមានចែងក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញរបស់ម៉ូលដាវី; **យើងទាមទារ** ឱ្យដកកងកម្លាំង និងសម្ភារៈយោធាទាំងអស់របស់សហព័ន្ធរុស្ស៊ី ដែលកំពុងឈរជើងដោយខុសច្បាប់នៅតំបន់Transnistrie នៃសាធារណរដ្ឋម៉ូលដាវី ឱ្យបានទាំងស្រុងនិងដោយគ្មានលក្ខខណ្ឌ; **យើងថ្កោលទោស** ការរំលោភដែនអាកាសរបស់សាធារណរដ្ឋម៉ូលដាវីជាបន្តបន្ទាប់ ដោយយានជ្រូនឬមីស៊ីលរបស់រុស្ស៊ី ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃសង្គ្រាមឈ្លានពានរបស់សហព័ន្ធរុស្ស៊ីមកលើអ៊ុយក្រែន;

56. **យើងគាំទ្រ**កំណែទម្រង់បែបប្រជាធិបតេយ្យដែលកំពុងដំណើរការនៅសាធារណរដ្ឋម៉ូលដាវី ជាពិសេសការពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័ន ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃដំណើរការចូលជាសមាជិកសហភាពអឺរ៉ុបរបស់ប្រទេសនេះ; **យើងស្វាគមន៍** កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ស្ថាប័ននានានៅម៉ូលដាវី ក្នុងការការពារភាពត្រឹមត្រូវនៃដំណើរការបោះឆ្នោត ទោះបីជាមានការជ្រៀតជ្រែកពីសំណាក់រុស្ស៊ី និងការគំរាមកំហែងគ្រប់បែបយ៉ាងដែលបានកើតឡើងក្នុងអំឡុងពេលនៃការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសប្រធានាធិបតីនិងការធ្វើប្រជាមតិធ្វើវិសោធនកម្មលើរដ្ឋធម្មនុញ្ញកាលពីខែតុលា ឆ្នាំ២០២៤ ក៏ដូចជាការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសសមាជិកសភា នៅថ្ងៃទី២៨ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ ២០២៥ ក៏ដោយ; **យើងបញ្ជាក់ជាថ្មី** នូវការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់យើងក្នុងការគាំទ្រសាធារណរដ្ឋម៉ូលដាវី ក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងដើម្បីពង្រឹងភាពធន់និងសមត្ថភាពរបស់ខ្លួន ក្នុងការទប់ទល់នឹងការគំរាមកំហែងបង្កអស្ថិរភាពផ្សេងៗទៀតដោយប្រទេសរុស្ស៊ី;

57. **យើងស្វាគមន៍**ការគាំទ្រ**របស់**អង្គការអន្តរជាតិហ្វ្រង់កូហ្វូនី ក្នុងការពង្រឹងនីតិរដ្ឋ ការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងព័ត៌មានក្លែងក្លាយនិងការគាំទ្រសង្គមស៊ីវិល ហើយ**យើងលើកទឹកចិត្ត** ឱ្យបន្តអនុវត្តអនុសាសន៍នានាដែលបានលើកឡើងដោយបេសកកម្មសង្កេតការណ៍បោះឆ្នោតរបស់ហ្វ្រង់កូហ្វូនី ;

<u>ម៉ូសំប៊ិក</u>

58. **យើងសោកស្តាយ** ចំពោះការបន្តធ្លាក់ចុះនូវស្ថានភាពសន្តិសុខ និងមនុស្សធម៌នៅខេត្តកាបូ ដេលហ្គាដូ (Cabo Delgado) ;

59. **យើងថ្កោលទោស** ការវាយប្រហារកេរវៃកម្ម និងអំពើរំលោភបំពាននានាលើប្រជាជនស៊ីវិល ហើយ**យើងអំពាវនាវ** ឱ្យគ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់គោរពសិទ្ធិមនុស្ស និងច្បាប់មនុស្សធម៌អន្តរជាតិ ;

60. **យើងស្វាគមន៍** កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់អាជ្ញាធរ ដោយមានការគាំទ្រពីប្រទេសជាដៃគូទ្វេភាគី កម្រិតតំបន់ និងអន្តរជាតិ ; **យើងសូមគោរពវិញ្ញាណក្ខន្ធ** យោធិនដែលបានពលីជីវិតក្នុងពេលបំពេញបេសកកម្ម ; **យើងគាំទ្រ** ការបន្តគំនិតផ្តួចផ្តើមនានា ដើម្បីពង្រឹងកិច្ចការពារប្រជាជនស៊ីវិល និងស្តារសន្តិសុខនិងស្ថិរភាពប្រកបដោយចីរភាពនៅក្នុងតំបន់ដែលរងផលប៉ះពាល់ ដើម្បីសំដៅបង្កើតបរិយាកាសអំណោយផលដល់កិច្ចសន្ទនានិងសន្តិភាពយូរអង្វែង ;

<u>ឆាដ</u>

61. **យើងសម្តែងនូវក្តីព្រួយបារម្ភ** ចំពោះផលប៉ះពាល់នៃវិបត្តិនៅស៊ូដង់ និងលីប៊ី ដែលបង្កផលវិបាកដល់ស្ថានភាពសន្តិសុខនិងមនុស្សធម៌នៅប្រទេសឆាដ ជាពិសេសនៅតាមតំបន់ព្រំដែន ;

62. យើង**លើកទឹកចិត្ត** ដល់កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់អាជ្ញាធរនិងដៃគូក្នុងតំបន់ ដើម្បីរក្សាស្ថិរភាពនៅប្រទេសឆាដ ពង្រឹងសន្តិសុខនិងការឆ្លើយតបផ្នែកមនុស្សធម៌នៅតាមតំបន់ព្រំដែន ព្រមទាំងទប់ស្កាត់ការកើនឡើងនៃភាពតានតឹង;

<u>អ៊ុយក្រែន</u>

63. **យើងបញ្ជាក់ជាថ្មី** នូវការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់យើងក្នុងការគាំទ្រអធិបតេយ្យភាព ឯករាជ្យភាព ឯកភាព និងបូរណភាពទឹកដីរបស់អ៊ុយក្រែន ដែលស្ថិតនៅក្នុងខ្សែព្រំដែនទទួលស្គាល់ជាអន្តរជាតិ រួមទាំងដែនទឹករបស់អ៊ុយក្រែន ដែលកំពុងប្រឈមនឹងការឈ្លានពានផ្នែកយោធាពីសហព័ន្ធរុស្ស៊ីលើប្រទេសអ៊ុយក្រែន ហើយ**យើងទាមទារ** ឱ្យមានបទឈប់បាញ់ជាបន្ទាន់ យ៉ាងពេញលេញ និងដោយគ្មានលក្ខខណ្ឌ ;

64. **យើងគាំទ្រ** រាល់គំនិតផ្តួចផ្តើមឱ្យមានកិច្ចសន្ទនានិងការសម្រុះសម្រួល ដែលមានគោលបំណងជំរុញការដោះស្រាយជម្លោះដោយសន្តិវិធី ; ក្នុងន័យនេះ **យើងស្វាគមន៍** កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់រដ្ឋ និងរដ្ឋាភិបាលសមាជិកហ្វ្រង់កូហ្វូនីមួយចំនួនធំ ដែលបានចូលរួមក្នុងដំណើរការចរចាឆ្ពោះទៅរកសន្តិភាពដ៏យុត្តិធម៌និងយូរអង្វែង ស្របតាមច្បាប់អន្តរជាតិ និងគោលការណ៍នៃធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិ ;

65. **យើងអំពាវនាវ** ឱ្យមានការគោរពច្បាប់មនុស្សធម៌អន្តរជាតិ ដែលការរំលោភបំពានធ្ងន់ធ្ងរបំផុតលើច្បាប់នេះ អាចចាត់ទុកជាឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម ;

66. **យើងថ្កោលទោស** ការបន្តនិងការបង្កើនការវាយប្រហាររបស់សហព័ន្ធរុស្ស៊ី មកលើប្រជាជននិងទ្រព្យសម្បត្តិស៊ីវិល ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធថាមពលសំខាន់ៗ និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធកំពង់ផែ ; **យើងមិនអាចទទួលយកបាន** នូវស្ថានភាពមនុស្សធម៌ដែលកំពុងធ្លាក់ចុះដ៏ធ្ងន់ធ្ងរ ជាពិសេសនៅពេលដែលរដូវរងាខិតជិតមកដល់ ;

67. **យើងថ្កោលទោស** វិធីសាស្ត្របំភាន់និងបង្ខិតបង្ខំរបស់សហព័ន្ធរុស្ស៊ី ក្នុងការជ្រើសរើសយុទ្ធជនបរទេសឱ្យចូលរួមក្នុងសង្គ្រាមនេះ ហើយ**យើងអំពាវនាវ** ឱ្យពង្រឹងមធ្យោបាយចាំបាច់នានា ដើម្បីទប់ស្កាត់ការប្រើប្រាស់យុវជនជាឧបករណ៍ ជាពិសេសតាមរយៈថ្នាលឌីជីថល ;

68. **យើងទាមទារ** ឱ្យមានការដោះដូរឈ្លើយសឹកទាំងអស់ ការដោះលែងជនគ្រប់រូបដែលត្រូវបានឃុំខ្លួនដោយខុសច្បាប់ និងការបញ្ជូនត្រឡប់មកវិញនូវជនស៊ីវិលដែលត្រូវបានផ្ទេរឬនិរទេសដោយបង្ខំ ដោយរួមទាំងកុមារផងដែរ ;

ដោយចាត់ទុក ការរួមចំណែករបស់ហ្វ្រង់កូហ្វូនី ចំពោះសន្តិភាព ស្ថិរភាព និងសន្តិសុខសកល ជាចំណុចស្នូលនៃកង្វល់របស់យើង និង**ដោយពិចារណា**ពីផលប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់នៃវិបត្តិក្នុងតំបន់មួយចំនួនមកលើលំហហ្វ្រង់កូហ្វូនី; **យើងសម្រេចចិត្ត**បន្តកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់យើងក្នុងស្ថានភាពផ្សេងទៀតដូចខាងក្រោម៖

សមុទ្រចិនខាងត្បូង

69. **យើងកត់សម្គាល់**នូវក្តីព្រួយបារម្ភដែលលើកឡើងដោយរដ្ឋមួយចំនួន ចំពោះការវិវត្តថ្មីៗនៅសមុទ្រចិនខាងត្បូង ព្រមទាំងសេចក្តីថ្លែងការណ៍រួមនៃកិច្ចប្រជុំរដ្ឋមន្ត្រីការបរទេសអាស៊ានលើកទី៥៩ ដែលបានប្រព្រឹត្តទៅនៅទីក្រុងម៉ានីល ប្រទេសហ្វីលីពីន ក្នុងខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២៦ ; **យើងអំពាវនាវជាថ្មី** ឱ្យភាគីពាក់ព័ន្ធរក្សាទំនុកចិត្តទៅវិញទៅមក និងចៀសវាងរាល់សកម្មភាពដែលអាចបង្កឱ្យមានភាពតានតឹងកើនឡើង;

70. **យើងអំពាវនាវ** ឱ្យដោះស្រាយវិវាទទាំងឡាយដោយសន្តិវិធី ស្របតាមច្បាប់អន្តរជាតិ ជាពិសេសអនុសញ្ញាអង្គការសហប្រជាជាតិឆ្នាំ១៩៨២ ស្តីពីច្បាប់សមុទ្រ (UNCLOS) ; **យើងបញ្ជាក់ជាថ្មី** ពីសារៈសំខាន់នៃការធានាសន្តិភាព សន្តិសុខ និងស្ថិរភាព ព្រមទាំងសេរីភាពនៃការធ្វើនាវាចរណ៍ និងការហោះហើរលើសមុទ្រនេះ ; ក្នុងន័យនេះ **យើងស្វាគមន៍** កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងនានា ដើម្បីធានាការអនុវត្តឱ្យបានពេញលេញនូវសេចក្តីប្រកាសស្តីពីក្រមប្រតិបត្តិរបស់គ្រប់ភាគីនៅសមុទ្រចិនខាងត្បូង (DOC) ; **យើងអបអរសាទរ** ចំពោះវឌ្ឍនភាពដ៏សំខាន់ដែលសម្រេចបានក្នុងកិច្ចចរចាដើម្បីបង្កើតក្រមប្រតិបត្តិ (COC) ដែលមានប្រសិទ្ធភាព មានខ្លឹមសារជាក់ស្តែងនិងស្របតាមច្បាប់អន្តរជាតិ ជាពិសេសអនុសញ្ញាអង្គការសហប្រជាជាតិឆ្នាំ១៩៨២ ស្តីពីច្បាប់សមុទ្រ (UNCLOS) ហើយ**យើងអំពាវនាវ** ឱ្យបន្តកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែង ដើម្បីបញ្ចប់កិច្ចចរចាលើក្រមប្រតិបត្តិនេះឱ្យបានឆាប់បំផុត;

តំបន់មជ្ឈិមបូព៌ា

71. **យើងអំពាវនាវ** ឱ្យគោរពច្បាប់អន្តរជាតិ ជាពិសេសច្បាប់មនុស្សធម៌អន្តរជាតិ ព្រោះការរំលោភបំពានធ្ងន់ធ្ងរបំផុតលើច្បាប់នេះ អាចចាត់ទុកជាឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម ;

72. **យើងសម្តែងនូវក្តីព្រួយបារម្ភ** ចំពោះផលវិបាកផ្នែកមនុស្សធម៌ សង្គម និងសេដ្ឋកិច្ច ដែលបណ្តាលមកពីជម្លោះក្នុងតំបន់ ព្រមទាំងឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាមនិងការរំលោភបំពានជាច្រើនលើច្បាប់អន្តរជាតិ ជាពិសេសច្បាប់មនុស្សធម៌អន្តរជាតិ ; **យើងថ្កោលទោស** រាល់ការរំលោភបំពានលើច្បាប់អន្តរជាតិ និងច្បាប់មនុស្សធម៌អន្តរជាតិ ជាពិសេសនៅតំបន់ហ្គាហ្សា ព្រមទាំងរាល់ការវាយប្រហារលើប្រជាជនស៊ីវិលនិងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធស៊ីវិល និងរាល់ការញុះញង់ឱ្យមានអំពើហិង្សា ;

73. **យើងបញ្ជាក់ជាថ្មី** នូវការគាំទ្ររបស់យើងចំពោះកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែង ដើម្បីសម្រេចបានសន្តិភាពប្រកបដោយយុត្តិធម៌ ចីរភាព និងគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ស្របតាមច្បាប់អន្តរជាតិ និងធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិ សំដៅបញ្ចប់ការកាន់កាប់របស់អ៊ីស្រាអែល និងដើម្បីទទួលស្គាល់សិទ្ធិស្របច្បាប់របស់ប្រជាជនប៉ាឡេស្ទីនក្នុងការកំណត់ជោគវាសនារបស់ខ្លួនតាមរយៈលទ្ធភាពអនុវត្តដំណោះស្រាយរដ្ឋពីរ និងការបង្កើតរដ្ឋប៉ាឡេស្ទីនមួយដែលមានឯករាជ្យ អធិបតេយ្យភាព អាចដំណើរការបានដោយចីរភាព និងមានទឹកដីជាប់គ្នា ដោយផ្អែកលើព្រំដែនថ្ងៃទី៤ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៦៧ សេចក្តីសម្រេចនានារបស់ក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអង្គការសហប្រជាជាតិ សន្និសីទទីក្រុងម៉ាឌ្រីដឆ្នាំ១៩៩១ និងគំនិតផ្តួចផ្តើមសន្តិភាពដែលបានអនុម័តនៅកិច្ចប្រជុំកំពូលអារ៉ាប់ទីក្រុងបេរូត ឆ្នាំ២០០២ ព្រមទាំងសេចក្តីប្រកាសទីក្រុងញូវយ៉ក ឆ្នាំ២០២៥ ស្តីពីការដោះស្រាយបញ្ហាប៉ាឡេស្ទីនដោយសន្តិវិធីនិងការអនុវត្តដំណោះស្រាយរដ្ឋពីរ;

74. **យើងស្នើឱ្យបញ្ឈប់** ការចាប់ខ្លួននិងការឃុំខ្លួនដោយគ្មានមូលហេតុ ហើយអនុញ្ញាតឱ្យជនភៀសខ្លួនទាំងអស់ជាពិសេសកុមារ ឱ្យត្រឡប់ទៅលំនៅឋានវិញ; **យើងបញ្ជាក់ម្តងទៀត** ពីការបដិសេធចំពោះការផ្លាស់ទីប្រជាជនដោយបង្ខំ និងបដិសេធចោលនូវគ្រប់ការកាន់កាប់និងការបំបែកទឹកដីដែលប្រជាជនប៉ាឡេស្ទីនធ្លាប់រស់នៅ; **យើងថ្កោលទោសផងដែរ** ចំពោះសកម្មភាពពង្រីកការត្រួតត្រា និងចំពោះវិធានការនានាក្នុងបំណងកែប្រែទិដ្ឋភាពផ្លូវច្បាប់ ស្ថានភាពភូមិសាស្ត្រ ឬស្ថានភាពប្រជាសាស្ត្ររបស់ដែនដីនេះ ;

75. **យើងបញ្ជាក់ជាថ្មី** ពីភាពចាំបាច់បន្ទាន់ក្នុងការបង្កើនជំនួយមនុស្សធម៌និងការធានាឱ្យការដឹកជញ្ជូននិងការចែកចាយជំនួយទាំងនោះប្រព្រឹត្តទៅដោយសុវត្ថិភាពនិងគ្មានការរារាំង ព្រមទាំងផ្តល់ការគាំទ្រប្រកបដោយសមធម៌ដល់ទីភ្នាក់ងារសង្គ្រោះនិងការងាររបស់អង្គការសហប្រជាជាតិសម្រាប់ជនភៀសខ្លួនប៉ាឡេស្ទីននៅតំបន់មជ្ឈិមបូព៌ា (UNRWA) ដែលបានរួមចំណែកដល់ស្ថិរភាពក្នុងតំបន់ តាមរយៈការបំពេញបេសកកម្មជួយដល់ជនភៀសខ្លួនប៉ាឡេស្ទីន ;

76. **យើងថ្កោលទោស** ការវាយប្រហារតាមអាកាសដែលតម្រង់គោលដៅលើទឹកដី និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធស៊ីវិលរបស់រដ្ឋនិងរដ្ឋាភិបាលសមាជិក និងសមាជិកសង្កេតការណ៍នៃអង្គការអន្តរជាតិហ្វ្រង់កូហ្វូនី ;

77. **យើងបញ្ជាក់ជាថ្មី** នូវការគាំទ្ររបស់យើងចំពោះសេរីភាពនៃការធ្វើនាវាចរណ៍ ដូចមានចែងក្នុងអនុសញ្ញាអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីច្បាប់សមុទ្រ ហើយ**យើងអំពាវនាវ**ឱ្យបើកច្រកសមុទ្រហ័រមូសឡើងវិញដោយគ្មានការរឹតត្បិតនិងស្របតាមច្បាប់សមុទ្រ ;

78. **យើងស្វាគមន៍ និងលើកទឹកចិត្ត** ដល់កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងសម្រុះសម្រួល ដឹកនាំដោយប្រទេសប៉ាគីស្ថាន កាតា និងអូម៉ង់ ព្រមទាំងការប្តេជ្ញាចិត្តនិងការចូលរួមយ៉ាងសកម្មរបស់រដ្ឋហ្វ្រង់កូហ្វូនីក្នុងតំបន់ ក្នុងដំណើរការនេះ ; **យើងអំពាវនាវ**ឱ្យអង្គការអន្តរជាតិហ្វ្រង់កូហ្វូនី គាំទ្រដល់កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងផ្នែកការទូតនិងមនុស្សធម៌ដើម្បីលើកកម្ពស់សន្តិភាពក្នុងតំបន់ ស្របតាមអាណត្តិរបស់ខ្លួន ;

តំបន់សាអែល

79. **យើងសោកស្តាយ** ចំពោះស្ថានភាពសន្តិសុខនិងមនុស្សធម៌នៅក្នុងតំបន់នេះ ដែលនៅតែបន្តធ្លាក់ចុះនិងកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរឡើង ដោយសារសកម្មភាពរបស់ក្រុមភេរវកម្ម និងផលប៉ះពាល់ដ៏ខ្លាំងក្លានៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ;

80. **យើងសម្តែងនូវក្តីព្រួយបារម្ភ** ចំពោះការរីករាលដាលនៃអសន្តិសុខទៅកាន់បណ្តាប្រទេសជិតខាងនិងតំបន់ឆ្នេរសមុទ្រអាហ្វ្រិកខាងលិច ;

81. **យើងអំពាវនាវ** ឱ្យប្រទេសដែលពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការនិងកិច្ចសន្ទនារវាងគ្នា ជាពិសេសក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃសហភាពអាហ្វ្រិក សហគមន៍សេដ្ឋកិច្ចនៃរដ្ឋអាហ្វ្រិកខាងលិច និងយន្តការតំបន់ដែលមានសមត្ថកិច្ចពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត ;

82. **យើងលើកទឹកចិត្ត** អង្គការអន្តរជាតិហ្វ្រង់កូហ្វូនី ដោយគោរពយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់នូវធម្មនុញ្ញ គុណតម្លៃ និងគោលការណ៍របស់ហ្វ្រង់កូហ្វូនី ព្រមទាំងសេចក្តីសម្រេចនានារបស់ស្ថាប័នហ្វ្រង់កូហ្វូនី ឱ្យបន្តអនុវត្តសកម្មភាពដែលស្ថិតក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ជាពិសេសដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ប្រជាជនស៊ីវិល ;

ស៊ូដង់

83. **យើងសម្តែងនូវក្តីព្រួយបារម្ភ** ចំពោះជម្លោះដែលនៅតែបន្ត និងផលវិបាកដ៏ធ្ងន់ធ្ងរមកលើផ្នែកមនុស្សធម៌ សន្តិសុខ និងសេដ្ឋកិច្ច ដោយរួមទាំងផលវិបាកមកលើបណ្តាប្រទេសជាប់ព្រំដែន ; **យើងថ្កោលទោស** រាល់ការគាំទ្រពីក្នុងឬក្រៅប្រទេស ដែលរួមចំណែកធ្វើឱ្យជម្លោះនេះអូសបន្លាយ ;

84. **យើងអំពាវនាវ** ឱ្យមានបទឈប់បាញ់ជាបន្ទាន់ ការការពារប្រជាជនស៊ីវិល និងការធានាឱ្យជំនួយមនុស្សធម៌អាចទៅដល់អ្នកត្រូវការដោយសុវត្ថិភាព ឆាប់រហ័ស និងគ្មានការរារាំង ; យើងក៏អំពាវនាវឱ្យពង្រឹងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន ជាតិ តំបន់ និងអន្តរជាតិ ដើម្បីដោះស្រាយជម្លោះដោយសន្តិវិធី និងជំរុញដំណើរការនយោបាយដែលគួរឱ្យជឿទុកចិត្ត មានការចូលរួមពីគ្រប់ភាគី និងមានឯករាជ្យភាព

****

Resolution on Situations of Crisis, Crisis Recovery and Peacebuilding in the Francophone Space

20th Conference of Heads of State and Government of countries having French in common

Phnom Penh (Cambodia), 15–16 November 2026

(English translation of the French preliminary draft arising from the meeting of 29 September)

We, the Heads of State and Government of the countries having French in common, meeting on 15 and 16 November 2026 in Phnom Penh (Kingdom of Cambodia), on the occasion of the 20th Francophonie Summit, on the theme: "Reinvesting in Peace for Shared Prosperity and Lasting Stability";

Reaffirming our respect for the universal principles of international law, in particular those of the Charter of the United Nations and the International Bill of Human Rights, as well as our commitment to multilateralism, to the values of peace and solidarity, and to human rights and fundamental freedoms; ***reaffirming*** in particular our commitment to the principles of sovereignty and territorial integrity, any violation of which gravely undermines peace and security; ***reaffirming*** furthermore the need to respect international law, in particular the resolutions of the United Nations Security Council and the judgments of the International Court of Justice and, where appropriate, to act upon its advisory opinions relating to situations of crisis and conflict affecting the Francophone space;

Reaffirming also our attachment to the Francophonie, to its values, its diversity and its specificity as a space of dialogue, solidarity and cooperation;

Recalling the need to respect the Charter of the Francophonie, the *Bamako Declaration* and the *Saint-Boniface Declaration*, which underpin the action of the International Organisation of La Francophonie (OIF) in the fields of peace, stability and security, the consolidation and strengthening of democracy and the rule of law, the prevention, management and settlement of crises and conflicts, and human rights;

Recalling our determination to prevent and combat violent extremism and radicalisation, and our resolve to protect our populations against terrorist acts affecting every continent;

Reiterating our condemnation of the breaks in constitutional and democratic order that have occurred in the Francophone space, notably as a result of military coups; ***recalling*** in this regard the adoption by the 127th session of the Permanent Council of La Francophonie (CPF), on 19 June 2024, of the *Mechanism for Monitoring and Assessing the Situation of States and Governments Subject to Measures Taken by the Bodies of La Francophonie*, which illustrates the OIF's determination to favour an approach based on dialogue with countries that have experienced breakdowns of democracy, rather than the systematic resort to suspensions, while constantly ensuring that the interests of the populations are taken into account;

Deploring the consequences of crises and conflicts at the human, social, economic, security and environmental levels and in terms of governance, including the forced displacement of populations, the weakening of institutions, public distrust and the aggravation of the vulnerabilities of States; ***expressing*** our solidarity with all victims;

Concerned by the risk that contemporary crises and conflicts may be amplified by the spread of hate speech and the use of new technologies; ***alarmed*** by the threat that the malicious use of artificial intelligence poses to international peace and stability by accelerating, and increasing the sophistication of, information manipulation campaigns and foreign interference; ***calling on*** the OIF to step up its efforts to help prevent and combat these phenomena, in accordance with international law;

Stressing the essential role played by women and young people, by civil society and non-governmental organisations, by moral and traditional authorities and by elected officials in conflict prevention and peacebuilding; ***recalling*** in this connection United Nations Security Council Resolution 1325 (2000), as well as the adoption, at the 46th session of the Ministerial Conference of La Francophonie (CMF) held in Kigali (Rwanda) on 19 and 20 November 2025, of the *Kigali Appeal*, in which La Francophonie reaffirmed the importance of women's participation at every stage of peace processes, of conflict prevention and management, and in mediation, negotiation and post-conflict reconstruction processes;

Reaffirming our determination to strengthen the cooperation and coordination of La Francophonie with international and regional organisations, with respect for their respective mandates, in order to enhance the effectiveness of action undertaken in support of peace and stability;

Reiterating our support for United Nations-authorised peace operations and for peacekeeping operations; ***mindful*** of the ongoing reflection on their reform and future; ***welcoming and encouraging*** the contribution of the States and governments of La Francophonie and of the OIF to these operations, notably through support to Francophone troop- and police-contributing countries, in particular in the areas of training, capacity-building and preparation for deployment; ***expressing*** our determination to continue and strengthen this support;

Welcoming the holding, in Rabat (Morocco), on 20 May 2026, of the 2nd *Ministerial Conference on Peacekeeping in a Francophone Environment*, co-organised by Morocco, France, the United Nations and the OIF, whose Final Declaration reaffirms the commitment of States to peace, security and co-development;

Recalling that lasting solutions to crises and conflicts must be home-grown, founded on an understanding of local realities and consistent with international law, taking into account the economic, social, environmental and cross-border dynamics that may fuel or prolong them; ***stressing*** the importance of strengthening the OIF's action in crisis prevention and management, in support of peace processes, notably through mediation,

and in accompanying democratic transitions, drawing more extensively on the analytical work of Francophone research centres;

Welcoming the steadfast commitment of the Secretary-General; ***stressing*** the role of the OIF in the prevention and management of crises in the Francophone space; and ***encouraging*** it to pursue its mediation and political dialogue initiatives, in close consultation with the States and governments concerned;

Drawing upon the Declaration adopted on the occasion of this 20th Summit;

Determined to intensify our efforts in favour of peace and stability, and of the consolidation of democracy and the rule of law in the Francophone space:

Armenia

- ***We support*** the progress made by Armenia and Azerbaijan in the process of normalising their relations; ***we welcome*** in this regard the signing of the *Joint Declaration of the Washington Peace Summit* of 8 August 2025, and the initialling of the *Agreement on the Establishment of Peace and Interstate Relations between the Republic of Armenia and the Republic of Azerbaijan*;
- ***We encourage*** continued constructive dialogue on initiatives for the development of equitable, inclusive and affordable regional connectivity and of economic cooperation, notably the *Crossroads of Peace* initiative and the *TRIPP* project; ***we welcome*** the efforts aimed at reopening the border between Armenia and Türkiye;
- ***We reaffirm*** our support for the process of delimitation and demarcation of interstate borders on the basis of the mutual recognition of sovereignty and territorial integrity, in accordance with the 1991 *Alma-Ata Declaration*;
- ***We recognise*** that the resolution of all outstanding humanitarian questions, including the release of detained persons and the clarification of the fate of missing persons and of cases of enforced disappearance, will help to consolidate relations of trust;
- ***We commend*** the efforts made by the Government of Armenia, with the support of international partners, to integrate Armenian refugees displaced from *Karabakh* into the social, economic and cultural fabric of Armenia, and ***we underline*** the importance of continuing these efforts;
- ***We welcome*** the progress made in the process of democratisation and in strengthening its institutions, as well as the efforts to counter foreign interference, hybrid threats and information manipulation campaigns; ***we underline*** in this regard the successful conduct of the legislative elections of 7 June 2026, which demonstrated the resilience of the institutions and their capacity to guarantee a free, transparent and credible electoral process despite these challenges; ***we recall*** the commitment of La Francophonie alongside Armenia to strengthening the capacities of institutions in support of the rule of law, democracy and the integrity of information.

Cambodia

- ***We express*** our concern at the persistent tensions in the border areas between Cambodia and Thailand; ***we reaffirm*** our support for the sovereignty and territorial integrity of the Kingdom of Cambodia;
- ***We deplore*** the suffering of displaced populations, particularly Cambodian ones; ***we stress*** the importance of ensuring the protection of civilian populations affected by border tensions, in accordance with international law; ***we call for*** displaced persons and affected communities to be afforded safe and unimpeded access to humanitarian assistance and essential services, for their rights to be protected throughout their displacement, and for obstacles to be removed and conditions created for the safe, voluntary and lasting return of displaced populations to their places of origin;
- ***We stress*** that border disputes must be settled exclusively by peaceful means, in accordance with international law, and that no territorial change may be imposed by force or through the creation of *faits accomplis* on the ground;
- ***We take note*** of the joint efforts undertaken to ease border tensions; ***we call***, in this regard, for the implementation of the commitments made in the Joint Declaration of 27 December 2025, notably as regards the resumption, as soon as possible, of the survey and demarcation work by the *Joint Boundary Commission (JBC)*; ***we stress*** that this work must be conducted in accordance with existing agreements;
- ***We urge*** the parties to respect the ceasefire fully and to refrain from any action likely to reignite tensions or to jeopardise the delimitation and demarcation work; ***we welcome*** regional initiatives in favour of de-escalation and the restoration of trust; ***we encourage*** continued dialogue and recourse to the means of peaceful settlement provided for under international law, including, for maritime disputes, the compulsory conciliation procedure initiated under the 1982 *United Nations Convention on the Law of the Sea*.

Central African Republic (CAR)

- ***We remain concerned*** at the persistence of security and humanitarian challenges in certain regions of the country, as well as at the cross-border repercussions of the Sudanese conflict in the CAR;
- ***We take note*** of the holding of the 2025–2026 electoral cycle, and ***we encourage*** continued efforts to consolidate peace, strengthen democratic institutions and restore State authority throughout the territory;
- ***We welcome*** the efforts made by the United Nations through the *United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in the Central African Republic (MINUSCA)*;
- ***We call for*** continued dialogue and cooperation with regional and international partners.

Cyprus

- ***We support*** the resumption of negotiations under the auspices of the United Nations in order to find a lasting, comprehensive and just solution to the Cyprus question, in conformity with the resolutions of the United Nations, and to reunify Cyprus, its people and its institutions;
- ***We call for*** the implementation of the relevant resolutions of the United Nations Security Council, notably *Resolution 1251* (1999), and of all other relevant resolutions concerning the special status of *Varosha*, with a view to achieving a State of Cyprus with a single sovereignty, international personality and citizenship, with its territorial integrity and independence safeguarded, composed of two politically equal communities, as described in the relevant Security Council resolutions, in a bicommunal, bizonal federation, excluding any form of partition or union with any other country, through a settlement compatible with the *acquis* of the European Union, of which Cyprus is a Member State;
- ***We welcome*** the recent efforts of the United Nations Secretary-General to resume negotiations within the framework of the United Nations.

Congo (Democratic Republic of the)

- ***We remain concerned*** at the security and humanitarian situation in the east of the Democratic Republic of the Congo (DRC), marked by persistent violence against civilians, forced displacement, and violations of human rights and of international law, as well as by the health consequences, notably those linked to the spread of the Ebola virus; ***we call*** in this regard on all parties to comply fully with their obligations under international law, in particular international humanitarian law;
- ***We condemn*** this violence committed by armed groups, and the incitement to it, notably the use of rape as a weapon of war, the forced recruitment of young people, the use of child soldiers and the destruction of the protected areas of the Congo Basin; ***we demand*** an end to all political, military, financial or logistical support to armed groups, the dismantling of parallel administrations and the restoration of State authority; ***we call for*** respect for the commitments agreed within the framework of the Doha process and the Washington Peace Agreement, as well as for the voluntary return of displaced persons in safety and dignity;
- ***We reaffirm*** our commitment to respect for the sovereignty, independence, unity and territorial integrity of the DRC, and for the inviolability of its internationally recognised borders;
- ***We recognise*** that the illicit exploitation of, and trade in, natural resources help to finance armed groups and to prolong conflicts; ***we condemn*** the systematic recourse to criminal networks that contribute to the illegal export of these natural resources to destination or transit countries; ***we encourage*** greater traceability and transparency in natural resource supply chains, so that these resources become a lever for development and peacebuilding;

- ***We welcome*** the regional and international initiatives for peace, notably those led by the African Union (AU), as well as the Washington Peace Agreement and the Doha process; ***we call for*** the implementation of the commitments undertaken and ***we stress*** that compliance with them, together with the implementation of all relevant resolutions of the United Nations Security Council, is essential to the restoration of lasting peace in the region;
- ***We support*** the efforts of the International Organisation of La Francophonie, within the framework of its mandate and programming; ***we welcome***, in this regard, the deployment by the Secretary-General, in June 2025, of the Information Mission, in response to the DRC's appeal for the solidarity of La Francophonie on the situation in eastern DRC, as well as the support given to the AU mediation and to Congolese civil society; ***we encourage*** the OIF to continue its support for regional peace initiatives.

Gabon

- ***We welcome*** the return to constitutional order and the OIF's action in accompanying the transition process;
- ***We encourage*** the authorities to pursue the reforms under way to consolidate democratic gains and to strengthen the rule of law, citizen participation and good governance;
- ***We welcome*** Gabon's reinstatement in the African Union (AU), the Economic Community of Central African States (ECCAS) and the Commonwealth.

Georgia

- ***We remain vigilant*** regarding respect for the principles of the rule of law and for fundamental freedoms, notably civil and political liberties, freedom of peaceful assembly and freedom of the press;
- ***We encourage*** continued inclusive dialogue, with respect for democratic institutions and for Georgia's international commitments;
- ***We express*** our concern at the occupation and persistent tensions in the occupied territories of the *Tskhinvali region/South Ossetia* and of *Abkhazia*; ***we deplore*** the suffering of displaced Georgian populations; ***we reaffirm*** our support for the sovereignty and territorial integrity of Georgia.

Guinea

- ***We welcome*** the return to constitutional order; ***we commend*** the OIF for its accompaniment of the transition process and ***we encourage*** it to continue its support;
- ***We stress*** the importance of consolidating democratic gains and of the regular functioning of the institutions of the rule of law; ***we encourage*** the establishment of the institutions provided for by the Constitution, and ***we invite*** the Guinean

authorities to continue their efforts to guarantee and promote respect for fundamental rights and civil liberties;
- ***We welcome*** Guinea's reinstatement in the African Union (AU) and the Economic Community of West African States (ECOWAS).

Guinea-Bissau

- ***We deplore*** the interruption of the electoral process of 23 November 2025 and the ensuing break in constitutional order;
- ***We reaffirm*** our commitment to the consolidation of democracy, governance and peace; and ***we call for*** a swift return to constitutional order;
- ***We call for*** the full implementation of the transition roadmap adopted on 10 December 2025; ***we encourage*** the transitional authorities to create the conditions necessary for the holding of inclusive and democratic elections on the announced dates;
- ***We encourage*** the release of members of the opposition; ***we welcome*** the holding of the constitutional referendum and ***we stress*** the importance of pursuing an inclusive national dialogue with a view to a swift return to constitutional order.

Haiti

- ***We remain concerned*** at the persistence of the multidimensional crisis and ***we deplore*** the suffering of the Haitian people, in particular of displaced persons; ***we condemn*** the extreme violence and the continuing human rights violations committed by armed gangs; ***we also condemn*** any support, internal or external, for their actions, as well as any act of destabilisation or infringement of Haiti's sovereignty and territorial integrity;
- ***We take note*** of the end of the mandate of the *Transitional Presidential Council (TPC)* and of the handover of power at the head of the Haitian executive to the Prime Minister, Mr Alix Didier FILS-AIME, on 7 February 2026; ***we welcome*** the government's efforts to restore security, an essential condition for the holding of elections so as to enable the population to choose its legitimate representatives, as well as the adoption by the Council of Ministers of the Electoral Decree and the establishment of a budget for the holding of general elections;
- ***We encourage*** the government, political actors and civil society to pursue dialogue and to create the conditions for a transition built around democratic governance, strengthened security and the organisation of free, credible, transparent and inclusive elections;
- ***We welcome*** the diplomatic initiatives undertaken by the Secretary-General of La Francophonie and the efforts of her Special Envoy for monitoring the situation in Haiti, H.E. Mr Domitien NDAYIZEYE, on the occasion of the information and contact missions conducted in Port-au-Prince;
- ***We welcome*** the efforts of the *Haitian National Police (HNP)* and the *Armed Forces of Haiti (FAd'H)* and the support of the *Multinational Security Support Mission (MSS)* led by Kenya in 2024 and 2025; ***we pay tribute*** to the Mission

personnel who lost their lives in the performance of their mandate; ***we take note*** of the end of the Mission's mandate and of its overall record; ***we support*** the deployment of the *Gang Suppression Force (GSF)*, which succeeds the MSS, and ***we welcome*** the commitment of the contributing countries, notably the Francophone States that have deployed uniformed personnel; ***we welcome*** United Nations Security Council resolution XXXX (2026), extending the mandate of the GSF for a further [year];

- ***We call on*** the international community to support the HNP, the FAd'H and the GSF; ***we commend*** the initiatives undertaken by the OIF for the technical, linguistic and intercultural training of the personnel of the countries contributing to the MSS and then to the GSF, as well as for the strengthening of the capacities of the HNP and the FAd'H;
- ***We encourage*** the OIF to continue and scale up its actions in support of the restoration of security, the organisation of elections and the strengthening of democratic governance.

Lebanon

- ***We condemn*** the strikes that have caused heavy loss of civilian life, the displacement of populations and the destruction of vital infrastructure and cultural property, the attacks targeting the *Lebanese Armed Forces* and the *United Nations Interim Force in Lebanon* (UNIFIL), as well as any attack against civilian populations; ***we pay tribute*** to the soldiers who lost their lives in the line of duty; ***we call for*** the immediate cessation of these attacks and for respect for international humanitarian law;
- ***We welcome*** the ongoing talks between Lebanon and Israel and ***we call on*** all parties to ensure the effective implementation of the ceasefire and of the commitments undertaken under the trilateral framework agreement of 26 June 2026; ***we welcome*** the international efforts, particularly those of the States and governments members of La Francophonie, to achieve a lasting solution to the conflict, and ***we reaffirm*** our commitment to respect for the sovereignty and territorial integrity of Lebanon;
- ***We welcome*** the election of the President of the Republic in January 2025 and the formation of a government in February 2025; ***we welcome and encourage*** the efforts of the Lebanese authorities to implement the necessary reforms and to apply the resolutions of the United Nations Security Council, notably with regard to the disarmament of non-State armed militias; ***we support*** in this sense the role of the *Lebanese Armed Forces* as guarantor of the sovereignty and unity of the country; ***we call on*** the Francophone States and governments to continue and intensify, in a spirit of solidarity, their political, technical and financial support to Lebanese institutions and to the economic and social recovery of the country, which are essential conditions for the stability of Lebanon and of the region.

Madagascar

- ***We take note*** of the decision of 14 October 2025 of the High Constitutional Court, which declared vacant the offices of President of the Republic and President of the Senate, and entrusted a military authority, embodied by Colonel Michaël RANDRIANIRINA, with exercising the functions of Head of State;
- ***We take note*** of the Refoundation process undertaken by the new authorities, as well as of the timetable transmitted to the Southern African Development Community on 28 February 2026, which sets a deadline at the end of 2027;
- ***We welcome*** the launch of the national consultation process and ***we recall*** our attachment to its inclusiveness, in order to restore a climate of calm, to foster an environment conducive to constructive dialogue, and to take into account the aspirations of the population, notably young people, with regard to governance, access to public services and socio-economic reforms;
- ***We call for*** respect for fundamental rights and freedoms and ***we remain concerned*** at the arrests and security tensions reported; ***we urge*** that a peaceful political environment be established for the benefit of the population;
- ***We urge*** the authorities of the Refoundation to do everything in their power to create, as soon as possible, the conditions for a return to constitutional and democratic order, notably through the holding, within the announced timeframe, of constitutional and electoral reforms and of credible, transparent and inclusive elections, in accordance with international and regional standards;
- ***We support***, in this regard, the efforts of the OIF, in liaison with the Southern African Development Community, the African Union, the United Nations and the other technical and financial partners;
- ***We request*** the OIF to continue to accompany the Refoundation process, by supporting the institutions and actors involved in the consolidation of democracy, peace and the rule of law.

Moldova

- ***We reaffirm*** our support for the sovereignty and territorial integrity of the Republic of Moldova within its internationally recognised borders; ***we reiterate*** that the stationing of Russian military forces on the territory of the Republic of Moldova without its consent constitutes a violation of its sovereignty, its territorial integrity and the neutrality enshrined in its Constitution; ***we accordingly demand*** the complete and unconditional withdrawal of the military forces and equipment of the Russian Federation illegally stationed in the Transnistrian region of the Republic of Moldova; ***we condemn*** the repeated violations of Moldovan airspace by Russian drones or missiles in the context of the Russian Federation's war of aggression against Ukraine;
- ***We support*** the democratic reforms under way in the Republic of Moldova, notably in terms of strengthening institutional capacity, within the framework of the country's process of accession to the European Union; ***we welcome*** the efforts of

Moldovan institutions to safeguard the integrity of electoral processes in the face of the Russian interference and hybrid threats that marked the presidential election and constitutional referendum of October 2024, as well as the legislative elections of 28 September 2025; ***we reaffirm*** our commitment to supporting the Republic of Moldova in its efforts to strengthen its resilience and its capacity to withstand further Russian destabilisation threats;

- ***We welcome*** the OIF's support in the areas of the rule of law, the fight against information manipulation and support to civil society, and ***we encourage*** continued implementation of the recommendations formulated by its Electoral Missions.

Mozambique

- ***We deplore*** the continuing deterioration of the security and humanitarian situation in Cabo Delgado province;
- ***We condemn*** the terrorist attacks and the atrocities committed against civilians; ***we call on*** all stakeholders to respect human rights and international humanitarian law;
- ***We welcome*** the efforts undertaken by the authorities, with the support of bilateral, regional and international partners; ***we pay tribute*** to the soldiers who lost their lives in the line of duty; ***we support*** the continuation of initiatives aimed at strengthening the protection of civilian populations and at durably restoring security and stability in the affected areas, so as to promote an environment conducive to dialogue and lasting peace.

Chad

- ***We express*** our concern at the repercussions of the crises in Sudan and Libya on the security and humanitarian situation in Chad, particularly in the border areas;
- ***We encourage*** the efforts of the authorities and of regional partners to preserve the stability of Chad, to strengthen security and the humanitarian response in the border areas, and to prevent any escalation of tensions.

Ukraine

- ***We reaffirm*** our commitment to the sovereignty, independence, unity and territorial integrity of Ukraine within its internationally recognised borders, extending to its territorial waters, in the face of the military aggression of the Russian Federation against Ukraine; ***we call for*** an immediate, complete and unconditional ceasefire;
- ***We support*** all dialogue and mediation initiatives aimed at promoting a peaceful settlement of the conflict; ***we welcome*** in this regard the action of several States and governments members of La Francophonie engaged in the negotiation process towards a just and lasting peace, in accordance with international law and the principles of the Charter of the United Nations;

- ***We call for*** respect for international humanitarian law, the gravest violations of which may amount to war crimes;
- ***We condemn*** the continuation and intensification of the attacks carried out by the Russian Federation against civilians, civilian objects, and critical energy infrastructure and port facilities; ***we denounce*** the deterioration of the humanitarian situation, particularly with the approach of winter;
- ***We condemn*** the deceptive and coercive practices of the Russian Federation aimed at enlisting foreign fighters in this war and ***we call for*** stronger means to counter the instrumentalisation of young people, notably through digital platforms;
- ***We call for*** the complete exchange of prisoners of war, the release of all unlawfully detained persons, and the return of all internees and of civilians forcibly transferred and deported, including children.

Placing at the heart of our priorities the contribution of La Francophonie to global peace, stability and security, and ***considering*** the direct impact of certain regional crises on the Francophone space, ***we resolve*** to pursue our efforts also in the following situations:

South China Sea

- ***We take note*** of the concerns expressed by certain States regarding recent developments in the South China Sea, and of the joint communiqué of the 59th Meeting of the Foreign Ministers of the Association of Southeast Asian Nations (ASEAN), held in Manila (Philippines) in July 2026; ***we once again invite*** the parties concerned to preserve mutual trust and to refrain from any action liable to exacerbate tensions;
- ***We call for*** disputes to be resolved by peaceful means, in accordance with international law, notably the 1982 United Nations Convention on the Law of the Sea (UNCLOS); ***we reaffirm*** the importance of ensuring peace, security, stability, and freedom of navigation and overflight in the Sea; ***we welcome*** in this regard the efforts to ensure the full implementation of the Declaration on the Conduct of Parties in the South China Sea (DOC); ***we note with satisfaction*** the significant progress achieved in the negotiations to establish an effective and substantive Code of Conduct (COC), consistent with international law, notably the 1982 UNCLOS, and ***we call for*** continued efforts to conclude the negotiations on this text as soon as possible.

Middle East

- ***We call for*** respect for international law, in particular international humanitarian law, the gravest violations of which may amount to war crimes;
- ***We express*** our concern at the humanitarian, social and economic consequences of the conflict in the region, as well as at the war crimes and the numerous violations of international law, in particular international humanitarian law; ***we condemn*** all violations of international law and international humanitarian law,

notably in Gaza, all attacks directed against civilians and civilian infrastructure, and all incitement to violence;

- ***We reiterate*** our support for the efforts aimed at establishing a just, lasting and comprehensive peace, in accordance with international law and the Charter of the United Nations, putting an end to the Israeli occupation and recognising the legitimate rights of the Palestinian people to self-determination, thereby enabling the implementation of a two-State solution and the creation of an independent, sovereign, viable and contiguous Palestinian State on the basis of the borders of 4 June 1967, the resolutions of the United Nations Security Council, the 1991 Madrid Conference, the Peace Initiative adopted at the 2002 Arab Summit in Beirut, and the 2025 New York Declaration on the Peaceful Settlement of the Question of Palestine and the Implementation of the Two-State Solution;
- ***We call for*** an end to arbitrary arrests and detentions, and for all displaced persons, particularly children, to be allowed to return; ***we reaffirm*** our rejection of any forced displacement of the population, of any annexation and of any attempt to fragment the occupied Palestinian territories; ***we also condemn*** the expansion of settlements and any measure aimed at altering the legal, geographical or demographic status of these territories;
- ***We reaffirm*** the urgency of increasing humanitarian aid, of ensuring its safe and unimpeded delivery and distribution, and of providing support to the United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), which contributes to the stability of the region through the fulfilment of its mission towards Palestinian refugees;
- ***We condemn*** the strikes that have targeted the territories and civilian infrastructure of States and governments that are members and observers of La Francophonie;
- ***We reiterate*** our support for freedom of navigation as set out in the United Nations Convention on the Law of the Sea and ***we call for*** the reopening of the Strait of Hormuz without restriction and in accordance with the law of the sea;
- ***We welcome and encourage*** the mediation efforts led by Pakistan, Qatar and Oman, as well as the engagement and involvement of the Francophone States of the region in this dynamic; ***we call on*** the OIF to support, within its mandate, diplomatic and humanitarian efforts for peace in the region.

Sahel

- ***We deplore*** the persistent deterioration of the security and humanitarian situation in the region, aggravated by the actions of terrorist groups and the pervasive effects of climate change;
- ***We express*** our concern at the spread of insecurity towards the neighbouring and coastal States of West Africa;
- ***We call on*** the States concerned to strengthen their cooperation and dialogue, notably within the framework of the African Union (AU), the Economic Community of West African States (ECOWAS) and the other competent regional mechanisms;

- ***We encourage*** the OIF, in strict compliance with the Charter of La Francophonie, its values and principles and the decisions of its bodies, to continue the actions falling within its mandate, in particular for the benefit of civilian populations.

Sudan

- ***We express*** our concern at the continuation of the conflict and its humanitarian, security and economic consequences, including in neighbouring countries; ***we condemn*** all support, internal or external, that contributes to the continuation of the conflict;
- ***We call for*** an immediate ceasefire, the protection of civilian populations, safe, rapid and unimpeded humanitarian access, and the strengthening of local, national, regional and international efforts towards a peaceful settlement of the conflict and a credible, inclusive and independent political process.

****

Resolution on Situations of Crisis, Crisis Recovery and Peacebuilding in the Francophone Space

20th Conference of Heads of State and Government of countries having French in common

Phnom Penh (Cambodia), 15–16 November 2026

(English translation of the French preliminary draft arising from the meeting of 29 September)

We, the Heads of State and Government of the countries having French in common, meeting on 15 and 16 November 2026 in Phnom Penh (Kingdom of Cambodia), on the occasion of the 20th Francophonie Summit, on the theme: "Reinvesting in Peace for Shared Prosperity and Lasting Stability";

Reaffirming our respect for the universal principles of international law, in particular those of the Charter of the United Nations and the International Bill of Human Rights, as well as our commitment to multilateralism, to the values of peace and solidarity, and to human rights and fundamental freedoms; ***reaffirming*** in particular our commitment to the principles of sovereignty and territorial integrity, any violation of which gravely undermines peace and security; ***reaffirming*** furthermore the need to respect international law, in particular the resolutions of the United Nations Security Council and the judgments of the International Court of Justice and, where appropriate, to act upon its advisory opinions relating to situations of crisis and conflict affecting the Francophone space;

Reaffirming also our attachment to the Francophonie, to its values, its diversity and its specificity as a space of dialogue, solidarity and cooperation;

Recalling the need to respect the Charter of the Francophonie, the *Bamako Declaration* and the *Saint-Boniface Declaration*, which underpin the action of the International Organisation of La Francophonie (OIF) in the fields of peace, stability and security, the consolidation and strengthening of democracy and the rule of law, the prevention, management and settlement of crises and conflicts, and human rights;

Recalling our determination to prevent and combat violent extremism and radicalisation, and our resolve to protect our populations against terrorist acts affecting every continent;

Reiterating our condemnation of the breaks in constitutional and democratic order that have occurred in the Francophone space, notably as a result of military coups; ***recalling*** in this regard the adoption by the 127th session of the Permanent Council of La Francophonie (CPF), on 19 June 2024, of the *Mechanism for Monitoring and Assessing the Situation of States and Governments Subject to Measures Taken by the Bodies of La Francophonie*, which illustrates the OIF's determination to favour an approach based on dialogue with countries that have experienced breakdowns of democracy, rather than the systematic resort to suspensions, while constantly ensuring that the interests of the populations are taken into account;

Deploring the consequences of crises and conflicts at the human, social, economic, security and environmental levels and in terms of governance, including the forced displacement of populations, the weakening of institutions, public distrust and the aggravation of the vulnerabilities of States; ***expressing*** our solidarity with all victims;

Concerned by the risk that contemporary crises and conflicts may be amplified by the spread of hate speech and the use of new technologies; ***alarmed*** by the threat that the malicious use of artificial intelligence poses to international peace and stability by accelerating, and increasing the sophistication of, information manipulation campaigns and foreign interference; ***calling on*** the OIF to step up its efforts to help prevent and combat these phenomena, in accordance with international law;

Stressing the essential role played by women and young people, by civil society and non-governmental organisations, by moral and traditional authorities and by elected officials in conflict prevention and peacebuilding; ***recalling*** in this connection United Nations Security Council Resolution 1325 (2000), as well as the adoption, at the 46th session of the Ministerial Conference of La Francophonie (CMF) held in Kigali (Rwanda) on 19 and 20 November 2025, of the *Kigali Appeal*, in which La Francophonie reaffirmed the importance of women's participation at every stage of peace processes, of conflict prevention and management, and in mediation, negotiation and post-conflict reconstruction processes;

Reaffirming our determination to strengthen the cooperation and coordination of La Francophonie with international and regional organisations, with respect for their respective mandates, in order to enhance the effectiveness of action undertaken in support of peace and stability;

Reiterating our support for United Nations-authorised peace operations and for peacekeeping operations; ***mindful*** of the ongoing reflection on their reform and future; ***welcoming and encouraging*** the contribution of the States and governments of La Francophonie and of the OIF to these operations, notably through support to Francophone troop- and police-contributing countries, in particular in the areas of training, capacity-building and preparation for deployment; ***expressing*** our determination to continue and strengthen this support;

Welcoming the holding, in Rabat (Morocco), on 20 May 2026, of the 2nd *Ministerial Conference on Peacekeeping in a Francophone Environment*, co-organised by Morocco, France, the United Nations and the OIF, whose Final Declaration reaffirms the commitment of States to peace, security and co-development;

Recalling that lasting solutions to crises and conflicts must be home-grown, founded on an understanding of local realities and consistent with international law, taking into account the economic, social, environmental and cross-border dynamics that may fuel or prolong them; ***stressing*** the importance of strengthening the OIF's action in crisis prevention and management, in support of peace processes, notably through mediation,

and in accompanying democratic transitions, drawing more extensively on the analytical work of Francophone research centres;

Welcoming the steadfast commitment of the Secretary-General; ***stressing*** the role of the OIF in the prevention and management of crises in the Francophone space; and ***encouraging*** it to pursue its mediation and political dialogue initiatives, in close consultation with the States and governments concerned;

Drawing upon the Declaration adopted on the occasion of this 20th Summit;

Determined to intensify our efforts in favour of peace and stability, and of the consolidation of democracy and the rule of law in the Francophone space:

Armenia

- ***We support*** the progress made by Armenia and Azerbaijan in the process of normalising their relations; ***we welcome*** in this regard the signing of the *Joint Declaration of the Washington Peace Summit* of 8 August 2025, and the initialling of the *Agreement on the Establishment of Peace and Interstate Relations between the Republic of Armenia and the Republic of Azerbaijan*;
- ***We encourage*** continued constructive dialogue on initiatives for the development of equitable, inclusive and affordable regional connectivity and of economic cooperation, notably the *Crossroads of Peace* initiative and the *TRIPP* project; ***we welcome*** the efforts aimed at reopening the border between Armenia and Türkiye;
- ***We reaffirm*** our support for the process of delimitation and demarcation of interstate borders on the basis of the mutual recognition of sovereignty and territorial integrity, in accordance with the 1991 *Alma-Ata Declaration*;
- ***We recognise*** that the resolution of all outstanding humanitarian questions, including the release of detained persons and the clarification of the fate of missing persons and of cases of enforced disappearance, will help to consolidate relations of trust;
- ***We commend*** the efforts made by the Government of Armenia, with the support of international partners, to integrate Armenian refugees displaced from *Karabakh* into the social, economic and cultural fabric of Armenia, and ***we underline*** the importance of continuing these efforts;
- ***We welcome*** the progress made in the process of democratisation and in strengthening its institutions, as well as the efforts to counter foreign interference, hybrid threats and information manipulation campaigns; ***we underline*** in this regard the successful conduct of the legislative elections of 7 June 2026, which demonstrated the resilience of the institutions and their capacity to guarantee a free, transparent and credible electoral process despite these challenges; ***we recall*** the commitment of La Francophonie alongside Armenia to strengthening the capacities of institutions in support of the rule of law, democracy and the integrity of information.

Cambodia

- ***We express*** our concern at the persistent tensions in the border areas between Cambodia and Thailand; ***we reaffirm*** our support for the sovereignty and territorial integrity of the Kingdom of Cambodia;
- ***We deplore*** the suffering of displaced populations, particularly Cambodian ones; ***we stress*** the importance of ensuring the protection of civilian populations affected by border tensions, in accordance with international law; ***we call for*** displaced persons and affected communities to be afforded safe and unimpeded access to humanitarian assistance and essential services, for their rights to be protected throughout their displacement, and for obstacles to be removed and conditions created for the safe, voluntary and lasting return of displaced populations to their places of origin;
- ***We stress*** that border disputes must be settled exclusively by peaceful means, in accordance with international law, and that no territorial change may be imposed by force or through the creation of *faits accomplis* on the ground;
- ***We take note*** of the joint efforts undertaken to ease border tensions; ***we call***, in this regard, for the implementation of the commitments made in the Joint Declaration of 27 December 2025, notably as regards the resumption, as soon as possible, of the survey and demarcation work by the *Joint Boundary Commission (JBC)*; ***we stress*** that this work must be conducted in accordance with existing agreements;
- ***We urge*** the parties to respect the ceasefire fully and to refrain from any action likely to reignite tensions or to jeopardise the delimitation and demarcation work; ***we welcome*** regional initiatives in favour of de-escalation and the restoration of trust; ***we encourage*** continued dialogue and recourse to the means of peaceful settlement provided for under international law, including, for maritime disputes, the compulsory conciliation procedure initiated under the 1982 *United Nations Convention on the Law of the Sea*.

Central African Republic (CAR)

- ***We remain concerned*** at the persistence of security and humanitarian challenges in certain regions of the country, as well as at the cross-border repercussions of the Sudanese conflict in the CAR;
- ***We take note*** of the holding of the 2025–2026 electoral cycle, and ***we encourage*** continued efforts to consolidate peace, strengthen democratic institutions and restore State authority throughout the territory;
- ***We welcome*** the efforts made by the United Nations through the *United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in the Central African Republic (MINUSCA)*;
- ***We call for*** continued dialogue and cooperation with regional and international partners.

Cyprus

- ***We support*** the resumption of negotiations under the auspices of the United Nations in order to find a lasting, comprehensive and just solution to the Cyprus question, in conformity with the resolutions of the United Nations, and to reunify Cyprus, its people and its institutions;
- ***We call for*** the implementation of the relevant resolutions of the United Nations Security Council, notably *Resolution 1251* (1999), and of all other relevant resolutions concerning the special status of *Varosha*, with a view to achieving a State of Cyprus with a single sovereignty, international personality and citizenship, with its territorial integrity and independence safeguarded, composed of two politically equal communities, as described in the relevant Security Council resolutions, in a bicommunal, bizonal federation, excluding any form of partition or union with any other country, through a settlement compatible with the *acquis* of the European Union, of which Cyprus is a Member State;
- ***We welcome*** the recent efforts of the United Nations Secretary-General to resume negotiations within the framework of the United Nations.

Congo (Democratic Republic of the)

- ***We remain concerned*** at the security and humanitarian situation in the east of the Democratic Republic of the Congo (DRC), marked by persistent violence against civilians, forced displacement, and violations of human rights and of international law, as well as by the health consequences, notably those linked to the spread of the Ebola virus; ***we call*** in this regard on all parties to comply fully with their obligations under international law, in particular international humanitarian law;
- ***We condemn*** this violence committed by armed groups, and the incitement to it, notably the use of rape as a weapon of war, the forced recruitment of young people, the use of child soldiers and the destruction of the protected areas of the Congo Basin; ***we demand*** an end to all political, military, financial or logistical support to armed groups, the dismantling of parallel administrations and the restoration of State authority; ***we call for*** respect for the commitments agreed within the framework of the Doha process and the Washington Peace Agreement, as well as for the voluntary return of displaced persons in safety and dignity;
- ***We reaffirm*** our commitment to respect for the sovereignty, independence, unity and territorial integrity of the DRC, and for the inviolability of its internationally recognised borders;
- ***We recognise*** that the illicit exploitation of, and trade in, natural resources help to finance armed groups and to prolong conflicts; ***we condemn*** the systematic recourse to criminal networks that contribute to the illegal export of these natural resources to destination or transit countries; ***we encourage*** greater traceability and transparency in natural resource supply chains, so that these resources become a lever for development and peacebuilding;

- ***We welcome*** the regional and international initiatives for peace, notably those led by the African Union (AU), as well as the Washington Peace Agreement and the Doha process; ***we call for*** the implementation of the commitments undertaken and ***we stress*** that compliance with them, together with the implementation of all relevant resolutions of the United Nations Security Council, is essential to the restoration of lasting peace in the region;
- ***We support*** the efforts of the International Organisation of La Francophonie, within the framework of its mandate and programming; ***we welcome***, in this regard, the deployment by the Secretary-General, in June 2025, of the Information Mission, in response to the DRC's appeal for the solidarity of La Francophonie on the situation in eastern DRC, as well as the support given to the AU mediation and to Congolese civil society; ***we encourage*** the OIF to continue its support for regional peace initiatives.

Gabon

- ***We welcome*** the return to constitutional order and the OIF's action in accompanying the transition process;
- ***We encourage*** the authorities to pursue the reforms under way to consolidate democratic gains and to strengthen the rule of law, citizen participation and good governance;
- ***We welcome*** Gabon's reinstatement in the African Union (AU), the Economic Community of Central African States (ECCAS) and the Commonwealth.

Georgia

- ***We remain vigilant*** regarding respect for the principles of the rule of law and for fundamental freedoms, notably civil and political liberties, freedom of peaceful assembly and freedom of the press;
- ***We encourage*** continued inclusive dialogue, with respect for democratic institutions and for Georgia's international commitments;
- ***We express*** our concern at the occupation and persistent tensions in the occupied territories of the *Tskhinvali region/South Ossetia* and of *Abkhazia*; ***we deplore*** the suffering of displaced Georgian populations; ***we reaffirm*** our support for the sovereignty and territorial integrity of Georgia.

Guinea

- ***We welcome*** the return to constitutional order; ***we commend*** the OIF for its accompaniment of the transition process and ***we encourage*** it to continue its support;
- ***We stress*** the importance of consolidating democratic gains and of the regular functioning of the institutions of the rule of law; ***we encourage*** the establishment of the institutions provided for by the Constitution, and ***we invite*** the Guinean

authorities to continue their efforts to guarantee and promote respect for fundamental rights and civil liberties;
- ***We welcome*** Guinea's reinstatement in the African Union (AU) and the Economic Community of West African States (ECOWAS).

Guinea-Bissau

- ***We deplore*** the interruption of the electoral process of 23 November 2025 and the ensuing break in constitutional order;
- ***We reaffirm*** our commitment to the consolidation of democracy, governance and peace; and ***we call for*** a swift return to constitutional order;
- ***We call for*** the full implementation of the transition roadmap adopted on 10 December 2025; ***we encourage*** the transitional authorities to create the conditions necessary for the holding of inclusive and democratic elections on the announced dates;
- ***We encourage*** the release of members of the opposition; ***we welcome*** the holding of the constitutional referendum and ***we stress*** the importance of pursuing an inclusive national dialogue with a view to a swift return to constitutional order.

Haiti

- ***We remain concerned*** at the persistence of the multidimensional crisis and ***we deplore*** the suffering of the Haitian people, in particular of displaced persons; ***we condemn*** the extreme violence and the continuing human rights violations committed by armed gangs; ***we also condemn*** any support, internal or external, for their actions, as well as any act of destabilisation or infringement of Haiti's sovereignty and territorial integrity;
- ***We take note*** of the end of the mandate of the *Transitional Presidential Council (TPC)* and of the handover of power at the head of the Haitian executive to the Prime Minister, Mr Alix Didier FILS-AIME, on 7 February 2026; ***we welcome*** the government's efforts to restore security, an essential condition for the holding of elections so as to enable the population to choose its legitimate representatives, as well as the adoption by the Council of Ministers of the Electoral Decree and the establishment of a budget for the holding of general elections;
- ***We encourage*** the government, political actors and civil society to pursue dialogue and to create the conditions for a transition built around democratic governance, strengthened security and the organisation of free, credible, transparent and inclusive elections;
- ***We welcome*** the diplomatic initiatives undertaken by the Secretary-General of La Francophonie and the efforts of her Special Envoy for monitoring the situation in Haiti, H.E. Mr Domitien NDAYIZEYE, on the occasion of the information and contact missions conducted in Port-au-Prince;
- ***We welcome*** the efforts of the *Haitian National Police (HNP)* and the *Armed Forces of Haiti (FAd'H)* and the support of the *Multinational Security Support Mission (MSS)* led by Kenya in 2024 and 2025; ***we pay tribute*** to the Mission

personnel who lost their lives in the performance of their mandate; ***we take note*** of the end of the Mission's mandate and of its overall record; ***we support*** the deployment of the *Gang Suppression Force (GSF)*, which succeeds the MSS, and ***we welcome*** the commitment of the contributing countries, notably the Francophone States that have deployed uniformed personnel; ***we welcome*** United Nations Security Council resolution XXXX (2026), extending the mandate of the GSF for a further [year];

- ***We call on*** the international community to support the HNP, the FAd'H and the GSF; ***we commend*** the initiatives undertaken by the OIF for the technical, linguistic and intercultural training of the personnel of the countries contributing to the MSS and then to the GSF, as well as for the strengthening of the capacities of the HNP and the FAd'H;
- ***We encourage*** the OIF to continue and scale up its actions in support of the restoration of security, the organisation of elections and the strengthening of democratic governance.

Lebanon

- ***We condemn*** the strikes that have caused heavy loss of civilian life, the displacement of populations and the destruction of vital infrastructure and cultural property, the attacks targeting the *Lebanese Armed Forces* and the *United Nations Interim Force in Lebanon* (UNIFIL), as well as any attack against civilian populations; ***we pay tribute*** to the soldiers who lost their lives in the line of duty; ***we call for*** the immediate cessation of these attacks and for respect for international humanitarian law;
- ***We welcome*** the ongoing talks between Lebanon and Israel and ***we call on*** all parties to ensure the effective implementation of the ceasefire and of the commitments undertaken under the trilateral framework agreement of 26 June 2026; ***we welcome*** the international efforts, particularly those of the States and governments members of La Francophonie, to achieve a lasting solution to the conflict, and ***we reaffirm*** our commitment to respect for the sovereignty and territorial integrity of Lebanon;
- ***We welcome*** the election of the President of the Republic in January 2025 and the formation of a government in February 2025; ***we welcome and encourage*** the efforts of the Lebanese authorities to implement the necessary reforms and to apply the resolutions of the United Nations Security Council, notably with regard to the disarmament of non-State armed militias; ***we support*** in this sense the role of the *Lebanese Armed Forces* as guarantor of the sovereignty and unity of the country; ***we call on*** the Francophone States and governments to continue and intensify, in a spirit of solidarity, their political, technical and financial support to Lebanese institutions and to the economic and social recovery of the country, which are essential conditions for the stability of Lebanon and of the region.

Madagascar

- ***We take note*** of the decision of 14 October 2025 of the High Constitutional Court, which declared vacant the offices of President of the Republic and President of the Senate, and entrusted a military authority, embodied by Colonel Michaël RANDRIANIRINA, with exercising the functions of Head of State;
- ***We take note*** of the Refoundation process undertaken by the new authorities, as well as of the timetable transmitted to the Southern African Development Community on 28 February 2026, which sets a deadline at the end of 2027;
- ***We welcome*** the launch of the national consultation process and ***we recall*** our attachment to its inclusiveness, in order to restore a climate of calm, to foster an environment conducive to constructive dialogue, and to take into account the aspirations of the population, notably young people, with regard to governance, access to public services and socio-economic reforms;
- ***We call for*** respect for fundamental rights and freedoms and ***we remain concerned*** at the arrests and security tensions reported; ***we urge*** that a peaceful political environment be established for the benefit of the population;
- ***We urge*** the authorities of the Refoundation to do everything in their power to create, as soon as possible, the conditions for a return to constitutional and democratic order, notably through the holding, within the announced timeframe, of constitutional and electoral reforms and of credible, transparent and inclusive elections, in accordance with international and regional standards;
- ***We support***, in this regard, the efforts of the OIF, in liaison with the Southern African Development Community, the African Union, the United Nations and the other technical and financial partners;
- ***We request*** the OIF to continue to accompany the Refoundation process, by supporting the institutions and actors involved in the consolidation of democracy, peace and the rule of law.

Moldova

- ***We reaffirm*** our support for the sovereignty and territorial integrity of the Republic of Moldova within its internationally recognised borders; ***we reiterate*** that the stationing of Russian military forces on the territory of the Republic of Moldova without its consent constitutes a violation of its sovereignty, its territorial integrity and the neutrality enshrined in its Constitution; ***we accordingly demand*** the complete and unconditional withdrawal of the military forces and equipment of the Russian Federation illegally stationed in the Transnistrian region of the Republic of Moldova; ***we condemn*** the repeated violations of Moldovan airspace by Russian drones or missiles in the context of the Russian Federation's war of aggression against Ukraine;
- ***We support*** the democratic reforms under way in the Republic of Moldova, notably in terms of strengthening institutional capacity, within the framework of the country's process of accession to the European Union; ***we welcome*** the efforts of

Moldovan institutions to safeguard the integrity of electoral processes in the face of the Russian interference and hybrid threats that marked the presidential election and constitutional referendum of October 2024, as well as the legislative elections of 28 September 2025; ***we reaffirm*** our commitment to supporting the Republic of Moldova in its efforts to strengthen its resilience and its capacity to withstand further Russian destabilisation threats;

- ***We welcome*** the OIF's support in the areas of the rule of law, the fight against information manipulation and support to civil society, and ***we encourage*** continued implementation of the recommendations formulated by its Electoral Missions.

Mozambique

- ***We deplore*** the continuing deterioration of the security and humanitarian situation in Cabo Delgado province;
- ***We condemn*** the terrorist attacks and the atrocities committed against civilians; ***we call on*** all stakeholders to respect human rights and international humanitarian law;
- ***We welcome*** the efforts undertaken by the authorities, with the support of bilateral, regional and international partners; ***we pay tribute*** to the soldiers who lost their lives in the line of duty; ***we support*** the continuation of initiatives aimed at strengthening the protection of civilian populations and at durably restoring security and stability in the affected areas, so as to promote an environment conducive to dialogue and lasting peace.

Chad

- ***We express*** our concern at the repercussions of the crises in Sudan and Libya on the security and humanitarian situation in Chad, particularly in the border areas;
- ***We encourage*** the efforts of the authorities and of regional partners to preserve the stability of Chad, to strengthen security and the humanitarian response in the border areas, and to prevent any escalation of tensions.

Ukraine

- ***We reaffirm*** our commitment to the sovereignty, independence, unity and territorial integrity of Ukraine within its internationally recognised borders, extending to its territorial waters, in the face of the military aggression of the Russian Federation against Ukraine; ***we call for*** an immediate, complete and unconditional ceasefire;
- ***We support*** all dialogue and mediation initiatives aimed at promoting a peaceful settlement of the conflict; ***we welcome*** in this regard the action of several States and governments members of La Francophonie engaged in the negotiation process towards a just and lasting peace, in accordance with international law and the principles of the Charter of the United Nations;

- ***We call for*** respect for international humanitarian law, the gravest violations of which may amount to war crimes;
- ***We condemn*** the continuation and intensification of the attacks carried out by the Russian Federation against civilians, civilian objects, and critical energy infrastructure and port facilities; ***we denounce*** the deterioration of the humanitarian situation, particularly with the approach of winter;
- ***We condemn*** the deceptive and coercive practices of the Russian Federation aimed at enlisting foreign fighters in this war and ***we call for*** stronger means to counter the instrumentalisation of young people, notably through digital platforms;
- ***We call for*** the complete exchange of prisoners of war, the release of all unlawfully detained persons, and the return of all internees and of civilians forcibly transferred and deported, including children.

Placing at the heart of our priorities the contribution of La Francophonie to global peace, stability and security, and ***considering*** the direct impact of certain regional crises on the Francophone space, ***we resolve*** to pursue our efforts also in the following situations:

South China Sea

- ***We take note*** of the concerns expressed by certain States regarding recent developments in the South China Sea, and of the joint communiqué of the 59th Meeting of the Foreign Ministers of the Association of Southeast Asian Nations (ASEAN), held in Manila (Philippines) in July 2026; ***we once again invite*** the parties concerned to preserve mutual trust and to refrain from any action liable to exacerbate tensions;
- ***We call for*** disputes to be resolved by peaceful means, in accordance with international law, notably the 1982 United Nations Convention on the Law of the Sea (UNCLOS); ***we reaffirm*** the importance of ensuring peace, security, stability, and freedom of navigation and overflight in the Sea; ***we welcome*** in this regard the efforts to ensure the full implementation of the Declaration on the Conduct of Parties in the South China Sea (DOC); ***we note with satisfaction*** the significant progress achieved in the negotiations to establish an effective and substantive Code of Conduct (COC), consistent with international law, notably the 1982 UNCLOS, and ***we call for*** continued efforts to conclude the negotiations on this text as soon as possible.

Middle East

- ***We call for*** respect for international law, in particular international humanitarian law, the gravest violations of which may amount to war crimes;
- ***We express*** our concern at the humanitarian, social and economic consequences of the conflict in the region, as well as at the war crimes and the numerous violations of international law, in particular international humanitarian law; ***we condemn*** all violations of international law and international humanitarian law,

notably in Gaza, all attacks directed against civilians and civilian infrastructure, and all incitement to violence;

- ***We reiterate*** our support for the efforts aimed at establishing a just, lasting and comprehensive peace, in accordance with international law and the Charter of the United Nations, putting an end to the Israeli occupation and recognising the legitimate rights of the Palestinian people to self-determination, thereby enabling the implementation of a two-State solution and the creation of an independent, sovereign, viable and contiguous Palestinian State on the basis of the borders of 4 June 1967, the resolutions of the United Nations Security Council, the 1991 Madrid Conference, the Peace Initiative adopted at the 2002 Arab Summit in Beirut, and the 2025 New York Declaration on the Peaceful Settlement of the Question of Palestine and the Implementation of the Two-State Solution;
- ***We call for*** an end to arbitrary arrests and detentions, and for all displaced persons, particularly children, to be allowed to return; ***we reaffirm*** our rejection of any forced displacement of the population, of any annexation and of any attempt to fragment the occupied Palestinian territories; ***we also condemn*** the expansion of settlements and any measure aimed at altering the legal, geographical or demographic status of these territories;
- ***We reaffirm*** the urgency of increasing humanitarian aid, of ensuring its safe and unimpeded delivery and distribution, and of providing support to the United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), which contributes to the stability of the region through the fulfilment of its mission towards Palestinian refugees;
- ***We condemn*** the strikes that have targeted the territories and civilian infrastructure of States and governments that are members and observers of La Francophonie;
- ***We reiterate*** our support for freedom of navigation as set out in the United Nations Convention on the Law of the Sea and ***we call for*** the reopening of the Strait of Hormuz without restriction and in accordance with the law of the sea;
- ***We welcome and encourage*** the mediation efforts led by Pakistan, Qatar and Oman, as well as the engagement and involvement of the Francophone States of the region in this dynamic; ***we call on*** the OIF to support, within its mandate, diplomatic and humanitarian efforts for peace in the region.

Sahel

- ***We deplore*** the persistent deterioration of the security and humanitarian situation in the region, aggravated by the actions of terrorist groups and the pervasive effects of climate change;
- ***We express*** our concern at the spread of insecurity towards the neighbouring and coastal States of West Africa;
- ***We call on*** the States concerned to strengthen their cooperation and dialogue, notably within the framework of the African Union (AU), the Economic Community of West African States (ECOWAS) and the other competent regional mechanisms;

- ***We encourage*** the OIF, in strict compliance with the Charter of La Francophonie, its values and principles and the decisions of its bodies, to continue the actions falling within its mandate, in particular for the benefit of civilian populations.

Sudan

- ***We express*** our concern at the continuation of the conflict and its humanitarian, security and economic consequences, including in neighbouring countries; ***we condemn*** all support, internal or external, that contributes to the continuation of the conflict;
- ***We call for*** an immediate ceasefire, the protection of civilian populations, safe, rapid and unimpeded humanitarian access, and the strengthening of local, national, regional and international efforts towards a peaceful settlement of the conflict and a credible, inclusive and independent political process.

****